

megafon

Tiskana izdaja portala Megafon.si - št. 38 / I. II - 24. marec 2023

izgubljena solidarnost

po svetu

**Na
Hrvaškem
primanjkuje
grobarjev**

stran 12

po domače

**Smiselnost
državne
pomoči
podjetjem**

stran 13

intervju

**Simon
Maljevac
o javnih
stanovanjih**

stran 14

lokalno

**Bugarič o
(ne)dostopno-
sti DSO-jev**

stran 10

Cesarju, kar je cesarjevega

Zametki davčne reforme

Jaka Virant

- Jezus si je ogledal davčno reformo in dejal: »Čigava sta ta podoba in napis?« Farizeji niso mogli ne odgovoriti: »Golobova.« Tedaj je Jezus zaključil: »Dajte torej Golobu, kar je Golobovega, in Bogu, kar je Božjega.«

Precej drugačen je odziv božjega sina, božjega očeta in božjega duha na davčno reformo, kot tudi njegovih slovensko govorečih političnih sledilcev, dobrih dva tisoč let pozneje. A pustimo pridigo za konec, posvetimo se najprej branju davčnega berila.

Ministrstvo za finance je na koalicijskem vrhu dobilo zeleno luč za analizo davčnega sistema in širšo sliko potrebnih sprememb, da bo ta sistem bolj pregleden in pravičen. Sicer od predstavnikov vlade ne moremo izvedeti nič konkretnega o reformi, saj so zavezani politikantskemu izmikljanju odgovorom. A zdi se, da se bodo v tej fazi načrtovanja lotili predvsem prenove dohodninskega sistema in obdavčenja nepremičnin. Spremeniti nameravajo način obračuna dohodnine – namesto olajšav bi uvedli odbitke. Prenova dohodninskega sistema naj bi stopila v uporabo z začetkom prihodnjega leta, oziroma natančneje: »Vlada bo poskušala ujeti ta datum,« če uporabimo besede premiera Goloba. Leto kasneje pa vlada načrtuje tudi dolgo načrtovani davek na nepremičnine, ki bo izračunan kot določen odstotek vrednosti vseh nepremičnin v lasti posameznika.

Dohodninski sistem je že več časa, sploh

pa ob zadnji menjavi vlade, polje političnega boja. Spomnimo, v izdihljajih tretje in zadnje vlade je ministrski zbor sprejel dohodninsko reformo, ki je zvišala dohodninske olajšave in na ta način povišala neto izplačila na plačnih listih. Hitro po nastopu je Golobova vlada to reformo zaradi fiskalne nevzdržnosti preklcala, sedaj pa se je lotila še spremembe preračunavanja dohodnine.

Danes imamo sistem, v katerem ima posameznik neki dohodek, od katerega se odštevajo različne olajšave (na primer splošna, posebna dodatna olajšava, olajšava za vzdrževane družinske člane). Dobimo davčno osnovo, na podlagi katere izračunamo davek, pri čemer se odstotek odmere določi glede na dohodninsko lestvico.

Po napovedih vlade bi zdaj uvedli sistem neto razpoložljivega dohodka, v katerem bi seštel dohodke – poleg plače tudi zdaj neobdavčena povračila za malico in prevoz, regres in drugo – ter socialne transferje, odšteli prispevke in tako dobili davčno osnovo, od katere bi obračunali davek v odstotku, ki je določen po dohodninski lestvici. Potem pa bi imeli različne odbitke v absolutnem znesku, ki bi nam zmanjševali višino davka, ki ga moramo plačati.

Na področju obdavčenja premoženja, natančneje nepremičnega premoženja, še ni jasno, tako minister za finance Klemen Boštjančič, ali bo to le davek na nepremičnine ali tudi na kakšno drugo obliko premoženja, vsekakor pa bo davek na nepremičnine

večinski vir davčnih prihodkov, pri ostalih pričakuje manj izplena.

Danes država z obdavčitvijo nepremičnin zbere okoli 300 milijonov evrov letno ali 0,6 odstotka BDP. Druge države po Evropi z obdavčitvijo premoženja zberejo dva, tudi 2,5 odstotka BDP.

Sprva je koalicija napovedovala, da bo obdavčila le drugo in vsako nadaljnjo nepremičnino. A 80 odstotkov Slovencev ima eno nepremičnino, poleg tega je lahko stanovanje v Ljubljani več vredno kot dve hiši na Goričkem, zato so se na koncu odločili za drugačen ustroj. Davek naj bi znašal določen odstotek od vrednosti celotnega nepremičnega premoženja posameznika. To pomeni, da bi bil davek progresiven, saj bi nekdo s 150 tisoč evrov vredno nepremičnino plačal manj kot tisti, katerega nepremičnina je vredna milijon evrov.

Del prihodka od davka na nepremičnine bo še vedno tekkel v občinske blagajne.

Medtem farizeji, oprostite, opozicija in kapitalistična združenja, kot je gospodarska zbornica ali združenje Manager, ugotavljajo, in tukaj se jim lahko pridružimo v dvomu, da besed Boštjana Poklukarja, da bodo imeli delavci več v žepih, osnutki načrtov, ki jih je minister predstavil, ne podpirajo. Saj pravzaprav nič določnega niti ni razkril. Zanimivejši in za našo današnjo pridigo pomembnejši so očitki oporečnikov glede idejne usmeritve reforme. Po eni strani prvaki opozicije in podjetniška smetana opozarjajo, da je progresivna obdavčitev, torej obdavčitev sorazmerna z bogastvom davkoplačevalca, nevarna, saj bo tako bogati zajedalski razred – z besedami oporečnikov *najproduktivnejši del gospodarstva* – pobegnil v davčne oaze, po drugi strani pa reformnim idejam očitajo, da bodo davčno najbolj obremenile delavce – ti so v resnici edini produktivni del gospodarstva. Ker vlada še ni ničesar konkretnega napovedala, ne moremo soditi niti o teh očitkih, sklepamo pa lahko, da opozicijo in podjetnike moti kakršna koli obdavčitev. Ne moti pa jih državno subencioniranje gospodarstva in državna infrastruktura.

Le plačati je ne želijo. “

ujeto v mrežo

RAZGLEDNICE

Sosed sosedu volk, zato se pa ne razumejo. **Sara**

ZDRAVNIŠKA
ZBORNICA SLOVENIJE

SLOVENSKO
ZDRAVNIŠKO DRUŠTVO

FIDES
SINDIKAT ZDRAVNIKOV
IN ZOBOZDRAVNIKOV
SLOVENIJE

STROKOVNO ZDRUŽENJE
ZASEBNIH ZDRAVNIKOV
IN ZOBOZDRAVNIKOV
SLOVENIJE

Matej Lovrič

Smrt fašizmu! Plakat mladokomunistov, Rimini, Italija. **V & L**

Ste tudi sami posneli kako zanimivo, nenavadno ali lepo fotografijo? Delite jo z nami in jo pošljite na: razglednice@megafon.si
Sprejemamo tudi video posnetke.

Matej Lovrič

PARLAMENTRANJE

Stopnice namesto jedrske energije

Blaž Omahen

Državni zbor je ta teden zaključil z eno krajših rednih sej. Na njej so ponovno glasovali o noveli zakona o davčnem potrjevanju računov, ki določa, da bodo morali biti kupkam in kupcem spet izročeni računi, te pa bodo morali shraniti do izhoda iz poslovnega prostora ali pa tvegati globo. Novela zakona je pred poslankami in poslanci že drugič, saj ga je prvič prepričljivo zavrnil državni svet. Še sreča, da v trgovinah povečini še niso sneli nalepk »Vklopi razum, zahtevaj račun.«

Danes pa se na odboru za notranje zadeve po nujnem postopku začanja obravnava predloga novele o tujcih. Predlog, ki ga je v zakonodajni proces vložila Golobova troglava vlada, je požel neodobravanje dela civilnodružbenih organizacij. Novela namreč vsebuje določbo, ki od družin tujih delavcev in delavk v Sloveniji zahteva, da v enem letu opravijo izpit iz znanja slovenščine na ravni A1. V nasprotnem primeru bi ostali brez statusa in celo z možnostjo deportacije. Predlog zakona naj bi vladna koalicija sicer še amandmirala in vanj vpisala prehodne roke za izvajanje določb. Končno potrjevanje zakona pa sledi na torkovi izredni seji. Hkrati s tem predlogom bo pred poslankami in poslanci še novela zakona o zaposlovanju, samozaposlovanju in delu tujcev, ki jo danes prvič, prav tako po nujnem postopku, obravnavajo na odboru za delo.

V sredo pa bo na komisiji za nadzor javnih financ, ki jo po slabem letu dni negodovanja največje opozicijske stranke še vedno vodi poslanec Nove Slovenije in nekdanji infrastrukturni minister Jernej Vrtovec, točka z naslovom »Zavlačenje s postopki za gradnjo

nove Jedrske elektrarne Krško (JEK 2)«. Povod za sklic seje in edino točko na njej je bil nedavni intervju za portal N1, kjer je okoljski minister Bojan Kumer izrazil precejšnje odobravanje zamikanju časovnice za gradnjo novega bloka nuklearke. Prav tako minister ni jasno povedal, kdaj lahko volivke in volivci pričakujejo odločanje o gradnji na referendumu, ki se napoveduje že vsaj od Cerarjeve vlade. Podnebno krizo pa bi po njegovem lahko, po zgledu, ki ga daje on sam, reševali tako, da namesto dvigal preprosto uporabljamo stopnice. Na seji sicer najverjetneje ne bo moč videti poslank in poslancev SDS, ki koaliciji še vedno prepuščajo večino v nadzorni komisiji. Prav zato bodo trije predlagani sklepi, ki vlado spodbujajo k hitrejšemu delovanju, v rokah treh koalicijskih strank.

Predzadnjega v mesecu bo v državni zbor uradno vabljeneta teta iz ozadja, kot jo radi imenujejo kletni mediji, Nika Kovač. Na odboru za izobraževanje bodo poslanke in poslanci v drugem branju obravnavali zakonska predloga, ki ju je skupaj s podpismi več tisoč volivk in volivcev vložil Inštitut 8. marec. Noveli zakona o šolski prehrani in osnovni šoli bi vsem učencem osnovnih šol omogočili brezplačno šolsko kosilo. V prvem branju sta bili obe noveli podprti skoraj brez glasu proti.

Zaveza za zagotovitev brezplačne šolske prehrane se sicer nahaja tudi v koalicijski pogodbi, ampak po besedah Matjaža Hana, dolgoletnega vodje poslanske skupine SD, danes pa gospodarskega ministra, je koalicijska pogodba živa tvorba. “

Uspešnost (proti)alkoholne politike

Dvajset let
od uvedbe
»Kebrovega zakona«

Simon Smole
foto: freepik

Pred dvajsetimi leti je v veljavo stopil zakon o omejevanju porabe alkohola, ki smo ga po takratnem ministru za zdravje, ki je bil njegov idejni oče, poimenovali kar »Kebrov zakon.« Za tisti čas je bil to prelomen zakon, katerega osrednji cilj je bil zmanjšati škodo, ki jo slovenski družbi povzroča alkohol. Namenjen je bil predvsem mladim, ki so si lahko do takrat v nočnem času v trgovinah neomejeno dokupovali poceni alkohol. Med številnimi spremembami na področju (proti)alkoholne politike je mlajša generacija zaznamovala prav prepoved prodaje alkohola v prodajalnah v nočnem času, med 21. in 6. uro, starejšo pa bolj prepoved točenja žganih pijač v lokalih do 10. ure zjutraj. Zakon je uvedel tudi prepoved točenja alkohola na športnih prireditvah, kar so kasneje, leta 2017, poslanci državnega zbora odpravili. Dušan Keber je v intervjuju za portal N1 to potezo označil za »velik korak nazaj« v slovenski protialkoholni politiki.

Kakšno je stanje na področju porabe alkohola v Sloveniji dvajset let kasneje? Kako učinkovit je bil zakon? Na NIJZ pravijo, da je denimo po letu 2003, ko je bil zakon sprejet, začel naraščati delež abstinentov. Vendar pa se je naraščanje po nekaj letih ustavilo. Po letu 2008 tako delež ljudi, ki ne pijejo alkohola, stagnira. V letu 2020 je bil delež ljudi s tveganimi vzorci pitja alkohola celo večji kot ob sprejetju zakona leta 2003.

Opazen pa je tudi zelo pomemben pozitiven učinek, kajti od sprejetja zakona je prisoten pozitiven trend – upadanje porabe alkohola med mladimi. A upadanje se je začelo že pred sprejetjem zakona in se nadaljevalo tudi po njem. Lahko gre za eno temeljnih družbenih sprememb, ki jo je zakon le pospešil. Zagovorniki zakona kot uspešno posledico zakona navajajo povečano oza-

veščanje, o tem zakonu se je namreč veliko govorilo v medijih in javnosti, aktivirale so se tudi nevladne organizacije. A statistika je neusmiljena, zdi se, da je sčasoma učinek zakona izzvenel oziroma vseh ukrepov nismo najbolje udejanjili.

Poraba alkohola je bila v zadnjih dvajsetih letih največja leta 2004, leto po uveljavitvi zakona. Zatem je v razmeroma kratkem času upadla za 10–15 odstotkov, nato pa se je padanje ustavilo. Registrirana poraba alkohola v Sloveniji tako že več kot deset let stagnira med 9,5 in 11 litri čistega alkohola na prebivalca, starejšega od 15 let. Seveda uradne statistike ne upoštevajo porabe pijač iz domače proizvodnje in tistih, kupljenih na črno, ali v lastni režiji pripeljanih iz tujine. Te je v Sloveniji zagotovo veliko, saj se na podeželju tradicionalno proizvaja vino in žgane pijače. Po mednarodnih primerjavah se Slovenija po porabi alkohola še vedno uvršča razmeroma visoko, tako v Evropi, kot v svetu.

Vsaj del razlogov za popuščanje učinkov zakona gre iskati v pomanjkljivem nadzoru nad njegovim izvajanjem. Zdravstveni inšpektorji problema alkohola ne jemljejo dovolj resno, pravi Keber. In to potrjujejo tudi podatki. Inšpektorji so denimo v celotnem letu 2021 zaznali le pet kršitev določil, ki prepovedujejo prodajo alkohola mladotnim. Raziskovalke s Fakultete za družbene vede so leta 2020 pod vodstvom dr. Tanje Kamin v trgovinah v različnih slovenskih mestih preizkušale, kako dosleden je nadzor nad starostjo kupcev alkoholnih pijač. »Podtaknjeni« mladotniki so skušali alkohol kupiti v 97 različnih trgovinah. Uspešni so bili v 86 primerih. V celjskih in novomeških trgovinah so bili uspešni celo vsi poskusi nakupov. Drugi pomemben ukrep, ki ni bil

dosledno uveljavljen, je omejevanje tržnega komuniciranja alkoholnih pijač. Sprejeti bi bilo potrebno celovit zakon, ki bi prepovedal oziroma omejil oglaševanje, promocijo, doniranje in sponzoriranje alkoholnih podjetij. V trenutnem zakonu o oglaševanju so izjeme, ki dovoljujejo oglaševanje piva, vina in drugih alkoholnih pijač z manjšo vsebnostjo alkohola. Ključna je tudi cenovna dostopnost alkohola. Znatno padec porabe alkohola so raziskovalci zaznali že pred uvedbo »Kebrovega zakona«, v letih 1998 in 1999. V tem letu so trošarine na alkoholne pijače nadomestile tedanji prometni davek in cene so se zvišale. Ob tem je potrebno ponovno upoštevati, da v analizo ni vključena neregistrirana poraba alkohola, ki v Sloveniji ni natančno znana.

Smotrnost »Kebrovega zakona« je težko oceniti, saj je politika sprejemala zakone, ki so zmanjševali njegovo učinkovitost, kot je zakon, ki dovoljuje prodajo alkohola na športnih prireditvah. Dejstvo je, da Slovenija ostaja med največjimi porabnicami alkohola na prebivalca, kar med drugim pomeni, da je tudi škoda, ki jo alkohol povzroča, med največjimi – in enako velja tudi za stroške v državni blagajni. Tisti, ki trdijo, da država s trošarinami in z davkom na alkohol dobro zasluži, se motijo, saj gre več denarja, kot ga priteka v proračun, za zdravljenje ter za vse stroške, povezane s prezgodnjo umrljivostjo zaradi alkohola. V Sloveniji alkohol kljub zakonu ostaja lahko dostopen, tudi mladotnim, poleg tega je njegova uporaba prisotna v običajih in kulturi. Nedvomno je naš odnos do alkohola in tudi do pitja mladih nekritičen in vprašanje je, če lahko katerikoli zakon to zares spremeni. “

ponedeljek, 27. 3.

18:00 - In vivo veritas:
Nadja Terčon: Rex, mit iz plitvine
19:00 - Videostop: oddaja o
slovenskih glasbenih videospotih

torek, 28. 3.

18:00 - Tema tedna:
Požarna varnost v Slovenski Istri
20:00 - Go Fit: telovadba

sreda, 29. 3.

18:00 - Kulturni raport: Poklici,
ki izginjajo: lučkar v gledališču
19:00 - Videostop: oddaja o
slovenskih glasbenih videospotih

četrtek, 30. 3.

18:00 - In vivo veritas:
30 let Stripburgerja
20:00 - Go Fit: telovadba

petek, 31. 3.

18:00 - Pregled tedna
19:00 - Videostop: oddaja o
slovenskih glasbenih videospotih

sobota, 1. 4.

20:00 - Go Fit: telovadba

ponedeljek, 3. 4.

18:00 - In vivo veritas:
19:00 - Videostop: oddaja o
slovenskih glasbenih videospotih

torek, 4. 4.

18:00 - Tema tedna: Pripravljenost
na turistično sezono
20:00 - Go Fit: telovadba

sreda, 5. 4.

18:00 - Kulturni raport:
Predstavitveni festival MENT
19:00 - Videostop: oddaja o
slovenskih glasbenih videospotih

četrtek, 6. 4.

18:00 - In vivo veritas
20:00 - Go Fit: telovadba

petek, 7. 4.

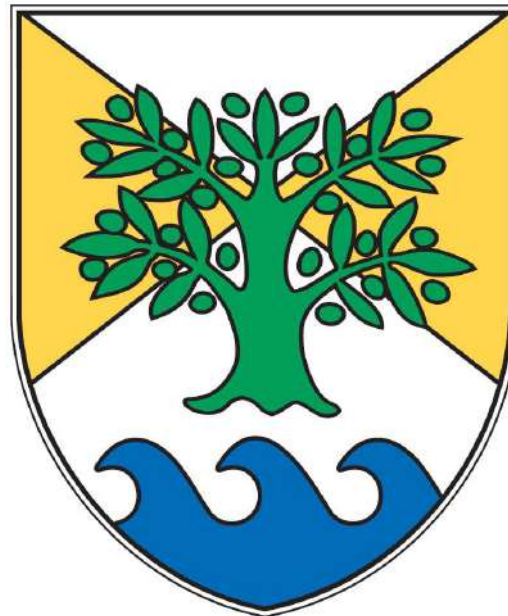
18:00 - Pregled tedna
19:00 - Videostop: oddaja o
slovenskih glasbenih videospotih

sobota, 8. 4.

20:00 - Go Fit: telovadba

OKALNO

Četrta redna seja občinskega sveta občine Ankaran

Ana Lešnik
grafika: občina Ankaran

Na četrti redni seji Občinskega sveta Občine Ankaran, ki je potekala prejšnji teden, so svetniki kljub nasprotovanju opozicije na koncu le sprejeli proračun občine Ankaran za leto 2023. Pri tem je pretehtal le glas predstavnice italijanske narodne skupnosti. Opozicijo (Vsi smo Ankaran in Gibanje Svoboda) motijo predvsem občinski gostinski lokali, ki delujejo znotraj občinskega režijskega obrata. Zahtevajo njihovo reorganiziranje, kar bi po njihovem prineslo večjo rentabilnost njihovega poslovanja, in predlagajo, da bi med štirimi gostinskimi lokali (na Sv. Katarini, v Valdoltri, na Študentu in Debelem rtiču) v rokah mladine ostal le eden izmed njih, tisti na Študentu. Ostale bi občina oddajala v najem za tržno najemnino. Kot sporoča župan Gregor Strmčnik, to zaenkrat ne bo mogoče, saj je občina leta 2020 podpisala štiriletno pogodbo z določenimi dobavitelji hrane in pijače in bi kršenje dogovora občino lahko finančno oškodovalo. Opoziciji je zato ponudil alternativo, in sicer da bodo v občini letos namesto sedmih zaposlitev izpeljali le tri, ki so bile načrtovane že v letu 2022.

V opoziciji pa so zadovoljni s predlogom občine, da bo letos začela aktivno delati na gradnji doma upokojujencev, da bo več denarja namenila športnim društvom, projektu urbanih vrtičkov in nadgradnji sistema participativnega proračuna, skozi katerega bodo lahko občani predlagali tudi izpeljavo manjših projektov. Opozicijski svetniki pričakujejo tudi zvišanje sejnin občinskim svetnikom.

Na seji so svetniki odločali tudi o tem, da se bodo v tekočem letu zaprla večja gradbišča v ankaranski občini – končalo se bo komunalno opremljanje Dolgih njiv, gradnja pokopališča in sanacija podpernega zidu nasproti Spominskega parka, zaključil pa se bo tudi projekt izgradnje javnega kanalizacijskega omrežja – Čisto za Koper in Ankaran. V občini bodo nadaljevali s prostorskim načrtovanjem stanovanjskih sosesk in območja za vzpostavitev četrtega obmorskega središča v Sloveniji. Letos predvidevajo tudi sanacijo zgradbe Vrta

Ankaran, uredili bodo otroško igrišče v Hrastovem gaju in poskrbeli za sanacijo in širjenje OŠ Ankaran, pri čemer je zajeta tudi priprava projektne dokumentacije za izgradnjo nove šolske telovadnice – športne dvorane. Poleg tega bodo poskrbeli še za urejanje prostorov v pritličju na Jadranski cesti 66 za potrebe italijanske narodne skupnosti in uredili parkirišča nove trgovine pri Sončnem parku. Poleg tega bo ankaranska občina sanirala tudi Oljčno pot in poskrbela za izgradnjo meteorne kanalizacije na tem območju. V letošnjem letu se bo izdelala tudi projektna dokumentacija za vzpostavitev novih prostorov za zdravstvene ambulante v središču Ankaran.

Proračun je razvojno naravnani in težak 21.793.804,11 evrov. Največji delež v višini 9.272.341,82 evrov (42,55 odstotkov celotnih načrtovanih prihodkov) bo namenjen kapitalnim prihodkom. Temu sledijo davčni prihodki v višini 5.883.316,31 evrov (26,99 odstotkov vseh načrtovanih prihodkov), nato pa še nedavčni prihodki v višini 5.652.208,72 evrov (25,93 odstotkov vseh prihodkov v letošnjem proračunu). Letos so predvideni odhodki v višini 24.612.262,07 evrov, slednji pa se pokrivajo iz prihodkov tekočega leta in neporabljenih sredstev na računih v višini 2.818.457,96 evrov, saj Občina Ankaran ni v celoti porabila vseh prihodkov iz lanskega leta. Letos se v ankaranski občini ne nameravajo zadolževati.

V proračun so vključene tudi pobude in predlogi širše lokalne skupnosti, saj v občini spodbujajo različne načine participativne aktivnosti občanov. Proračun pa je bil dopolnjen tudi z nekaterimi vsebinami, ki jih je predlagala opozicija in so bile prepoznane kot izvedljive v krajšem časovnem obdobju. Sem spadajo predvsem vsebine na področju družbenih dejavnosti – povečal se bo delež sredstev za športna društva in programe, zagotovila pa se bodo tudi sredstva za brezplačni prevoz vseh osnovnošolcev in dijakov v Koper. **“**

Popovičeva ofenziva

Jan Bednarik
txt&foto

Med razpravo o sušilnici blata je nastopil tudi Boštjan Ferk, ki je pojasnil, da je odločitev o izbranem ponudniku postala pravno močna 12. oktobra lani

Na zadnji seji občinskega sveta Mestne občine Koper je občinsko vodstvo doživelo pravo malo ofenzivo s strani opozicijskih svetnikov liste Koper je naš.

Burno razpravo in opozicijski upor je povzročila šesta točka dnevnega reda, pri kateri se je občinski svet seznanil s postopkom vzpostavitve sistema sušenja komunalnega blata. Da bo prav ta točka kamen spotike, se je napovedovalo že na prejšnji seji. Prvi znanilec, da dotična točka vendarle ne bo zlahka izglasovana, je bil že premik točke na prihodnjo (četrt) sejo s strani občinskih oblasti. Drugi, še pomembnejši, pa je bila kopica vprašanj in vnešenih dvomov v smotrnost posla s strani svetnikov Popovičeve liste ter njihova zahteva o ponovni uvrstitvi točke na dnevni red.

Za to so se odločili, tako Popovič, ker so v medijih zasledili, da je enaka naprava z enako tehnologijo že obratovala v Logatcu, vendar so jo zaradi smradu in hrupa kmalu po zagonu morali zaustaviti. Nadaljeval je še z izražanjem dvoma v investicijo in izjavo, da je zahtevo po ustavitvi projekta izrazila tudi občina Ankaran, ki je naročila tudi revizijo posla. Poleg tega je Popovič koaliciji očital tudi sam postopek izbire, ker je bilo naročilo izvedeno v postopku s pogajanjem in ne z javnim naročilom, ter nakazal na možen konflikt interesov, saj naj bi bil Boštjan Aver, ko se je naročalo sušilnico, direktor Komunalne Logatec in predsednik nadzornega sveta Marjetice Koper.

Opozicijskih svetnikov niso prepričale

niti trditve direktorja Marjetice Koper Davorja Briševaca, da so se za nakup premične sušilnice komunalnega blata odločili zaradi težav pri odvozu komunalnega blata, stalno naraščajočih cen odvoza blata in zato, ker je Madžarska, kamor so v preteklosti blato odvažali, pred leti omejila oziroma onemogočila tovrsten uvoz. Prepričale jih niso niti trditve strokovnjakov, povabljenih na sejo, da koprška sušilnica blata ni enaka tisti v Logatcu, saj koprška zagotavlja večstopenjsko čiščenje zraka, poleg tega pa ne bo umeščena v naseljeno območje, kot je bila tista v Logatcu, ampak na degradirano območje na Ankaranski Bonifiki. Sicer je direktor Marjetice tudi argumentiralno zavrnil trditve o netransparentnosti postopka ter trditve opozicije glede omejevanja konkurence, saj je zatrdil, da ima sušilnica veljaven patent za izbrano tehnologijo in so zaradi tega izvedli postopek s pogajanjem in ne z javnim naročilom. Zavrnil je tudi trditve, da se bodo zaradi nakupa sušilnice zvišale cene na položnicah občank in občanov, saj naj bi prav z nakupom tovrstne naprave privarčevali.

Je pa na seji dobil besedo tudi Boštjan Aver, ki na samo sejo ni bil vabljen. Zatrdil je, da so tako v Logatcu kot v Kopru o predlaganih rešitvah razpravljali še preden je sam prišel v javno podjetje, obenem pa je zanikal »kakršenkoli konflikt interesov«.

Ob zaključku razprave je župan svetnike spomnil, da se je strinjal z ankaranskim kolegom glede izvedbe revizije. Povedal je še, da v zvezi s tem projektom in javnim naročilom

ni bil podan noben sum kaznivega dejanja. Ob tem je pozval tiste, ki sumijo v zakonitost posla, naj sprožijo postopke pred pristojnimi organi.

Na koncu je občinski svet sprejel kompromisni sklep, ki Marjetici nalaga, da pred polnim zagonom sušilnice pridobi soglasje občinskega sveta na podlagi poročila o poskusnem obratovanju.

Ni pa bila debata o sušilnici blata edina nevrvalgična točka tokratne seje. Sledil je vsaj še predlog sklepa o določitvi cen programov predšolske vzgoje v javnih vrtcih Mestne občine Koper. Slednja točka, kljub temu, da ima neposreden vpliv na občane, ni doživela toliko opozicijskega angažmaja kot sušilnica blata.

Pri omenjenem predlogu namreč, razen pozivov stranke Koper je naš in Levice, da bi breme podražitev lažje kot družine nosila občina, ni bilo veliko upora svetnikov. Sicer so se res slišale pripombe, da je 21-odstotna podražitev za družine boleča, vendar je bila očitno sprejeta županova razlaga, da je tolikšen dvig potreben zaradi višanja stroškov in usklajevanja z inflacijo. Ob tem je še poudaril, da cen niso zvišali od leta 2019, zaradi česar je višje stroške nosila občina. Na koncu je bil sklep o določitvi cen izglasovan, zanj je glasovalo 18 svetnikov, 11 jih je bilo proti. Tako se bodo cene na položnicah staršev otrok iz prve starostne skupine v povprečju zvišale za 42 evrov, za tiste z najnižjimi dohodki ostajajo enake, za tiste z najvišjimi pa se bodo dvignile za 104 evre. **66**

Ali si lahko privoščimo stanovanja na Obali?

Stanovanjska stiska mladih

Sonja Knežević
foto:

Stanovanjska problematika je že dolgo časa precej aktualna tema za mlade v Sloveniji. Lastno stanovanje, v katerem je mogoče biti neodvisen, je želja številnih. Toda ali si v teh gospodarskih in družbenih razmerah sploh upajo sanjati? V sedanjih družbenih razmerah se dostop do udobnega bivališča za primerno ceno ne zdi prav nobena norma več, temveč stvar luksuza. Povprečna starost ob odselitvi od staršev v Sloveniji znaša 28,2 let, kar je dve leti višje od povprečne starosti v Evropski uniji, ki znaša 26 let.

Zakaj pa se mladi ne selijo iz stanovanj svojih staršev? Razlogi za to so verjetno pri vsakem posamezniku različni, zagotovo pa veliko vlogo igra nedostopnost stanovanj v Sloveniji. Cene stanovanj na trgu so zelo visoke, zato si mladi težko privoščijo nakup ali najem stanovanja. Najvišje so v večjih in turističnih mestih, ki so obenem mesta, kjer je lažje najti zaposlitev. Povprečne cene rabljenih stanovanj so lani dosegle rekordno raven, tako se danes povprečna cena rabljenega stanovanja na Obali giblje okoli 3.700 evrov na kvadratni meter, kar je le slabih 300 evrov manj kot v Ljubljani. Cene prenovljenih stanovanj in novogradnje so seveda še višje. Kljub visokim cenam je večina novih stanovanj že razprodana, vendar glede na to, da šestdeset odstotkov ljudi v Sloveniji prejema podpovprečne plače, ni jasno, kdo si lahko ta stanovanja sploh privoščiti. Na Ministrstvu za solidarno prihodnost pravijo, da je približno štirideset odstotkov nakupov stanovanj investicijskih. Gre za ljudi, ki si kupujejo drugo, tretje in celo deseto stanovanje kot naložbo. Takšne nakupe večinoma opravlja višji srednji razred, bogatejši in poslovneži. Čeprav so stanovanja lahko zelo dobičkonosna naložba, jih zaradi takšnega kopičenja stanovanj veliko ostaja praznih ter tako ne opravljajo svoje osnovne funkcije zagotavljanja domov.

Ker si mladi večinoma ne morejo privoščiti lastnega stanovanja, se pogosto odločajo za najem, ampak tudi tukaj je veliko težav. Zaradi pomanjkanja stanovanj je treba čakati dolgo časa, da bi sploh našli stanovanje, ki ga lahko najamejo. Cene najemnin so tudi visoke, kar za mlade pogosto pomeni, da morajo računati na finančno pomoč staršev. Stanovanja, katerih najemnino si lahko privoščijo, so majhna in včasih celo neurejena in neprimerna za bivanje. Nekatera stanovanja se oddajajo nezakonito – lahko gre za davčne utaje, neprijavljanje ustreznih pogodb in cen ali neizvajanje zakonodajnega okvira. Državni sekretar Klemen Ploštajner pravi, da Ministrstvo za solidarno prihodnost pripravlja trojne ukrepe za rešitev položaja najemnikov, in sicer ozaveščanje najemnikov o njihovih pravicah, prenovo stanovanjske zakonodaje, ki jo načrtujejo v prihodnjem letu, in okrepitev nadzora stanovanjske inšpekcije.

V Slovenski Istri se lastniki nepremičnin pogosto odločajo med oddajo stanovanj študentom in mladim ali veliko bolj dobičkonosno oddajo turistom. To pomeni, da se pogodbe večinoma sklepajo za osem- in devetmesečna obdobja, poletni meseci pa so odprti za turistični najem. V tem primeru se stanovanja ne uporabljajo več za svoj osnovni namen – stanovanjsko rabo. Kratkoročno oddajanje je problematično tudi za študente, ki so na začetku poletnega izpitnega obdobja vsako leto znova prisiljeni iskati novo stanovanje.

Minister Simon Maljevac skupaj z državnim sekretarjem Klemnom Ploštajnerjem in predstavniki kabineta opravlja regijske obiske, kjer se v različnih mestih srečuje s predstavniki stanovanjskih skladov in se pogovarja o možnih rešitvah stanovanjske problematike. V petek, 17. marca, so obiskali tudi Koper, kjer so se sestali z županom Alešem Bržanom in predstavniki Javnega

stanovanjskega sklada Mestne občine Koper. Ministru so predstavili problem, specifičen za Koper, in sicer težavo zapuščenih hiš in parcel na koprskem podeželju. Gre za stare hiše, v katerih že dolgo nihče ne živi in bi lahko bile prenovljene in pretvorjene v nova stanovanja. Medtem ko delež nenaseljenih stanovanj v samem mestu Koper znaša 19,9 odstotkov, v obmestnih naseljih 23,85 odstotkov, na podeželju ta znaša kar 45,33 odstotkov. Po mnenju župana so ta neaktivna stavbna zemljišča večji problem v okviru koprške stanovanjske problematike kot gradnja novih stanovanj. Mestna občina Koper pa je v letošnji proračun vključila tudi gradnjo novih stanovanj. Stanovanjski dejavnosti in prostorskemu razvoju so namenili 4,5 milijona evrov. Dva največja projekta bosta izgradnja soseke Nova Dolinska in ureditev dodatne bivalne enote. V sklopu projekta Nova Dolinska naj bi zgradili tri stolpnice s skupno 166 javnimi najemniškimi stanovanji. Vendar to ne rešuje stanovanjske problematike v Kopru, saj raziskava Urbanističnega inštituta Republike Slovenije predvideva, da bo leta 2029 v Kopru primanjkovalo 3.750 stanovanj.

Državni sekretar Klemen Ploštajner nam je razložil glavni način za reševanje ali vsaj za začetek reševanja stanovanjske problematike. Poudaril je pomen stabilnega javnega vira pri reševanju vprašanja stanovanjske problematike, saj pravi, da se je država v zadnjih tridesetih letih premalo ukvarjala s področjem stanovanj. Javni vir naj bi opolnomočil stanovanjski sklad, da lahko zgradijo dovolj javnih najemnih stanovanj, ki bi se oddajala po neprofitni najemnini.

Zanimanje za stanovanja na Obali narašča, s tem pa tudi cene. Zaradi tega so sanje mladih o življenju na Obali težko uresničljive, razen če imajo dovolj kreditne sposobnosti. “

A close-up, low-angle shot of a hot air balloon basket and its ropes. The basket is made of woven material and is suspended by several ropes that extend upwards. The background is a bright, colorful sky with large, overlapping patches of orange, yellow, green, blue, and purple, suggesting a sunrise or sunset. The overall mood is vibrant and optimistic.

**Ne zamudi nobene
nove številke Megafona!
Prijava se na prejemanje
časopisa v digitalni obliki na
casopis@megafon.si**

Teden možganov v Kopru: Na koncu jezika

Eva Brajkovič
foto: Alen Sley Vouk

Sredi meseca marca nevroznanstveniki na zahodni polobli vsako leto obeležujejo Teden možganov. Gre za iniciativo mednarodne zveze The Dana Alliance for Brain Initiatives (DABI), ustanovljene na pobudo ameriške fundacije Dana Foundation, ki se ukvarja s promocijo in financiranjem raziskav na področju vede o možganih. Skupaj s svojo evropsko partnerico European Dana Alliance for the Brain (EDAB) tako že od leta 1995 prirejata Teden možganov, ki je namenjen promociji in ozaveščanju o nevroznanosti in njenih dognanjih.

Organizirana promocija nevroznanosti se je začela po tem, ko je ameriški predsednik George Bush starejši devetdeseta leta oznanil za »desetletje možganov«. Ko pa kljub temu za področje raziskav možganskih bolezni, kot so Alzheimerjeva bolezen, shizofrenija in možganska kap nevroznanstveniki niso dobili nič več javnega financiranja kot prej, se je trideset najbolj vidnih dobilo na posvetu, kjer so se dogovorili, da je čas, da stopijo iz svojih slonokoščenih stolpov in javnost nagovorijo v razumljivem jeziku. Teden možganov je tako postal eno od orodij komunikacije z javnostjo in promocije raziskav in dognanj na področju znanosti o možganih.

V Sloveniji Teden možganov od leta 2004 organizira SiNAPSA, slovensko društvo za nevroznanost, ki vsako leto marca organizira paletu predavanj, delavnic, okroglih miz in filmskih projekcij. Letošnji Teden možganov je poleg Ljubljane ponovno potekal tudi v Kopru, Mariboru in Novem mestu.

V Kopru je bil teden promocije nevroznanosti organiziran že 14. leto zapovrstjo. »V začetku smo študenti biopsihologije Fakultete za matematiko, naravoslovje in informacijske tehnologije (FAMNIT) Teden možganov organizirali z Društvom biopsihologov, pri čemer smo se zgledovali po delu Društva Sinapsa,« pravi organizatorica Larisa

Lara Pohorec in dodaja, da se je zadnja leta z njimi tesneje povezala, tako da se je sodelovanje konkretiziralo. Sinapsa jim tako zdaj pomaga pri promociji, pa tudi pri izbiri predavateljev, saj skušajo tudi v Kopru ohraniti enak nivo strokovnosti ter slediti isti podobi, ki jo oblikuje ljubljansko društvo.

»Vsako leto se Gube – organizacijska skupina, ki pod okriljem SiNAPSE pripravlja Teden možganov, zberemo na poletnem brainstorming druženju, kjer izberemo krovno temo dogodka, po kateri se ravnamo pri izbiranju predavateljev,« pove Pohorec. Letošnji Teden možganov je potekal pod naslovom Na koncu jezika – podrobneje se torej predstavljali različne vidike povezav med možgani in jezikom. Program se je osredotočal na razvoj in vlogo, ki jo ima jezik v vsakdanjem življenju. Na dvodnevem dogodku v Kopru so poslušalci tako lahko prisluhnili trem predavateljicam ali se udeležili delavnice ustvarjalnega pripovedovanja pod vodstvom Samante Kobal z naslovom Povej mi zgodbo.

V sredo, 17. marca, smo lahko prisluhnili razvojni psihologinji Vesni Jug, ki se v svojih raziskavah osredotoča na preučevanje gest kot tistega elementa komunikacije, ki »podaja roko jeziku«. Ljudje vseh starosti, kultur in okolij namreč pri govoru gestikuliramo. Ti gibi rok so tako naravni in prodorni, da raziskovalci na mnogih področjih menijo, da govor in gestikulacija tvorita integriran sistem pomena med tvorbo in razumevanjem jezika. Otroci se z gestami sklicujejo na predmete, preden za te predmete ustvarijo oznake. S kombinacijami gest in govora pa izražajo pomenske odnose med predmeti, preden z govorom izrazijo stavke. Obstoječe raziskave poudarjajo pomembno vlogo, ki jo imajo starševske geste pri oblikovanju otrokove poti učenja jezika. Geste lahko tudi zagotovijo edinstven vpogled v jezikovni in kognitivni razvoj ter strokovnjakom pomagajo prepoznati, razumeti in celo zdraviti razvo-

jne motnje v otroštvu. Poleg tega raziskave v izobraževanju kažejo, da lahko učitelji z uporabo gest postanejo še bolj učinkoviti v več temeljnih vidikih svojega poklica, vključno s komunikacijo, ocenjevanjem znanja učencev in sposobnostjo poučevanja poglobljenega razumevanja abstraktnih konceptov na tradicionalno težkih področjih, kot sta denimo jezik in matematika.

V četrtek pa smo lahko na spletu prisluhnili nevroznanstvenici Naji Ferjan Ramirez iz Univerze v Washingtonu, ki se ukvarja predvsem z dvojezičnostjo in obdelavo jezika v možganih in vodi Laboratorij za razvoj in obdelavo jezika na omenjeni univerzi. V predavanju se je osredotočila na raziskave o otroških možganih, ki kažejo, da so zgodnje izkušnje ključnega pomena za zgodnji razvoj možganov. Poseben poudarek je bil na raziskovalnih tehnikah za preučevanje otroških možganov, ki opisujejo, kako se otroški možgani spreminjajo zaradi učenja jezika.

Poleg dveh omenjenih, so obiskovalci lahko prisluhnili še Ireni Hočevnar Boltežar, zdravnici otorinolaringologinji, ki vodi Center za motnje glasu, govora in požiranja v UKC Ljubljana. Predavala je o težavah, s katerimi se transspolne osebe pri iskanju lastnega glasu in govora soočajo v procesu tranzicije.

Predavanja v okviru Tedna možganov v Kopru so bila letos po besedah Larise Pohorec dobro obiskana. Veliko zanimanje je bilo tudi za delavnico pripovedovanja, ki je bila polno zasedena. Nevroznanost je vendarle rastoče področje, ki pa kljub velikim napredkom še vedno išče rešitve za večino bolezenskih motenj možganov. Nova dognanja se tudi prepočasno selijo v kurikulum izobraževalnih institucij in prakso, zato je ozaveščanje s pomočjo prireditev, kot je Teden možganov, velikega pomena.

Še enkrat pogledam na listo nalog, ki sem si jih zadal dokončati pred odhodom v Berlin. Med njimi mi s slabo vestjo v glavi nenehno odzvanja: »Kliči v dom starejših.« Klic, ki sem ga zadnji mesec nenehno prelagal, ker sem že vnaprej vedel, da prostora ni. Globok vdih pred ponovnim razočaranjem in odtipkam že znano številko. »Pozdravljeni, vi ste. Od našega prejšnjega pogovora se žal v našem domu ni sprostilo nobeno mesto,« me stoičnega pričaka glas socialne delavke na drugi strani, ki me poskuša bodriti ob novici, da z 68. mestom čakalne liste »ne bom demotiviran; poskusite poklicati ponovno čez nekaj časa.« Odložim telefon in boljčim v prazno. Kako naj očetu razložim, da še vedno ni prostora, navkljub obljubam, da ga spomladi pripeljem nazaj na morje. Bližje k meni, kjer se bova pogosteje videla kot sedaj, ko ga med vikendi že eno leto obiskujem v Renčah.

Prej kot slej se bo vsakdo v bližnji prihodnosti srečal s starostjo lastnih staršev, nato pa še s svojo. Ako parafraziram Kosovela, se Evropa boleče stara, »Evropa umira. Društvo narodov in apoteka, oboje je laž. Operacije. Revolucije! Na sivi cesti stojim. Rjavo listje pada z vej in jaz se samo enega bojim, kadar to drevo bo golo, črno stalo in siva polja in majhne hišice in bom kričal, pa bo vse, vse naokoli molčalo.« V tej danes vseprisotni realnosti nam še vedno ni dovolj vseh populističnih floskul o potrebah mladih družin, medtem ko starejši umirajo doma sami, osamljeni. V izgubljeni solidarnosti družbe se zanje ne stori ničesar. Namesto tega poslušam nenehno sprevačanje laži o novih varovanih stanovanjih ali novih domovih za starejše, ki jih ni. Zaradi visokih cen oskrbe in premajhnih dohodkov si velika večina na starost ne zmore privoščiti dostojnega bivanja v še teh nekaj domovih, ki jih v Sloveniji premoremo. Zdi se, kot da bi bila edina rešitev njihovo hiranje v osami. Morebiti bi bilo celo bolj dostojno, ako bi starejše kot v japonskih legendah odpeljali na goro, kjer bi umrli zaradi mraza, gladu, morebiti jih prej požrejo medvedi.

Tako se desetletja in desetletja ni zgodilo nič novega, vsi samo govorijo in čakajo na izgubljeno solidarnost, ki se manifestira v nezmožnosti organizacije bivanja starostnikov. In tako bi si lahko namesto toliko omenjenih, a nikoli dokončanih novo zgrajenih domovih za starejše, ki v bistvu sploh niso rešitev težav naše dobe, zastavili bolj smiselno vprašanje – kako urediti oskrbo in bivanje za starejše? Rešitev se nahaja v enostavnem konceptu ureditve medgeneracijske oblike bivanja. Formula *gnoj je zlato in zlato je gnoj*, ako ponovno parafraziram Kosovela, se mora smiselno začeti udejanjati v prenovi obstoječega in zanemarjenega gradbenega fonda tako domov z zastarelimi tehnologijami kot tudi v proces začeti vključevati neizkoriščene objekte v mestih, ki jih lahko s temi vsebinami zasedemo. V proces preobrazbe je potrebno vključevati nezaposljive, ki v zamenjo dobijo pomoč v obliki najemnin v praznih in propadajočih stanovanjih v mestih. V koncept je potrebno povezovati želje in potrebe starejših in mlajših, saj se življenja učimo le skozi prakso povezovanja znanja in izkušenj, namesto da hlepimo po idealih lastne generacije v iluzornem balonu svojih egoističnih potreb. In ob tem razmišljanju me predrami klic. V Domu dveh topolov v Izoli se je sprostilo mesto za mojega očeta. “

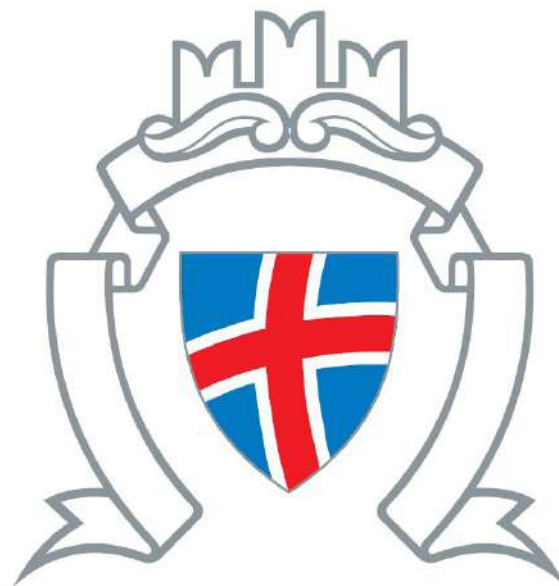
Gnoj je zlato, zlato je gnoj

Boštjan Bugarič
txt&foto

Proračun občine Piran dokončno sprejet na četrti redni seji občinskega sveta

Ana Lešnik
podoba: Občina Piran

Pretekli torek je potekala četrta redna seja občinskega sveta občine Piran, na kateri so svetniki dokončno potrdili proračun za leto 2023, ki znaša 45,5 milijona evrov. V drugi obravnavi so bili upoštevani tudi predlogi svetnikov iz prejšnje seje oziroma so bila nanje podana pojasnila. V proračun so bili naknadno vključeni tudi vloženi amandmaji. Na pobudo župana Andreja Korenike bo piranska občina opustila najmanjše zunanjih čistilnih servisov, zato so zagotovili dodatna sredstva za zaposlitev dveh čistilk s polnim delovnim časom in tako simbolno prekinili dosedanjo prakso *outsourcinga* storitve čiščenja v občinski palači. Kljub temu pa problem z zunanjimi izvajalci v piranski občini še ni zares odpravljen, saj več deset čistilk v hotelih še vedno čaka

na rešitve glede *outsourcinga*. Županovemu predlogu se je pridružil svetnik Denis Fakin z Liste Gašpar Gašpar Mišič in mi, ker meni da bi morali o podobnih rešitvah razmisliti tudi v drugih javnih ustanovah – šolah in športnem centru. Kot rešitev je predlagal ustanovitev občinskega čistilnega servisa. Opozicijska svetnica Mojca Švonja (SD) je na tem mestu dodala in predlagala v razmislek, da bi bilo potrebno ustanoviti tudi mobilno ekipo vzdrževalcev, saj je dosedanja praksa pokazala, da en hišnik ne zadostuje, da bi kakovostno vzdrževal stavbe javnih zavodov piranske občine. Župan Korenika predloga sicer podpira, vendar pravi, da je najprej potrebno preveriti, ali ju je možno uresničiti.

Piranski svetniki so z ostalimi amandmaji potrdili oziroma zagotovili še prihodke za

ureditev parkirišč ob zdravstvenem domu v Sečovljah, za prenovo svetilnika na piranski Puntji pa računajo na sofinanciranje Ministrstva za kulturo.

Svetniki so soglasno sprejeli tudi sklep za ravnanje z občinskim nepremičnim premoženjem in sklep za ravnanje s premičnim občinskim premoženjem. Potrdili so tudi predlog cenika storitev na tržnici Piran in na novi nadkriti tržnici Lucija. Nov cenik podpira predvsem lokalne kmete, ki na tržnicah prodajajo kmetijske proizvode iz lastne pridelave. Cena dnevnega najema stojnice na tržnici Lucija bo tako odslej znašala 2 evra in 35 centov. Zaradi težkega dostopa do tržnice v Piranu bo najem stojnic za prodajo izdelkov iz lastne pridelave še naprej brezplačen. “

25. 3. – 21. 5., 12:00, Koper, Galerija Loža

Otvoritev multimedijske razstave: Trg neravnodušnih hrvaškega umetnika Nemanje Cijanovića

25. 3., 20:00, Center mladih Koper
Drag KŠOwK: Eat your make up drag show

25. 3., 20:00, Avditorij Portorož
Špas teater: Avdicija

25. 3., 21:00, Izola, Hangar bar
Elektronski rock koncert: Kontradikshn

26. 3., 11:00, Avditorij Portorož
Otroška glasbena predstava: Repki

26. 3., 19:00, Kulturni dom Izola
Koncert Ženskega pevskega zbora Mirta: S čopičem rišemo barve petja od tod in drugod

27. 3., 10:30, Ankaran, Medgeneracijsko središče Ankaran
Ustvarjalna delavnica: Izdelava mozaika

27. 3., 19:00, Koper, Kavarna Loggia
Pogovorni večer:
Vrednotenje slovenskega obalnega pasu

29. 3., 19:00, Center mladih Koper
Kviz: Harry Potter

29. 3., 19:00, Kulturni dom Izola
Potopisno predavanje: Pod morjem okoli sveta

29. 3. – 1. 4., Galerija Herman Pečarič Piran
Mednarodni kolokvij: Muzeji in digitalno

30. 3., 18:00, Center mladih Koper
Kuharska delavnica: Taste of Spain

30. 3., 19:00, Koper, Kavarna Loggia
Literarni večer: Pravljice za odrasle

31. 3., 18:00, Ankaran, Medgeneracijsko središče Ankaran
Literarni večer: Predstavitev pesniške zbirke Pod kostanji pesnika Edelmana Jurinčiča

31. 3., 10:00 – 20:00, Koper
Sladoledni dan

31. 3., 20:30, Center mladih Koper
Folk punk rock koncert: Happy Ol' McWeasel

1. 4., 18:30, Cineplexx Koper
Metropolitanska opera: Falstaff

1. 4. 19:00, Avditorij Portorož
Koncert orkestrske glasbe:
Pihalni orkester Krka

1. 4., 20:30, Center mladih Koper
DJ fešta: večer obupne glasbe in slabih odločitev

1. 4., 21:00, Koper, Figa Rock bar
Akustični koncert: Nick Oliveri & Market Garden

5. 4., 20:00, Piran, Gledališče Tartini
Glasbena komedija:
Moj živòt je ROKentROL

6. 4., 17:00, Center mladih Koper
Ustvarjalna delavnica: Izdelovanje stripov

7. 4., 19:30, Piran, Gledališče Tartini
Koncert: Jani Kovačič in Miran Košuta

Pogajanja o javnih plačah

Ljubljana – Pogajanja vlade s sindikati javnega sektorja, ki so bila napovedana za ta ponedeljek, so prestavljena. Menda bodo ponovno stekla 27. marca, ko naj bi vlada predstavila izhodišča zanje. Po mnenju sindikatov se vlada ne drži prejšnjih dogovorov sindikatov z Ministrstvom za javno upravo, skrbi jih tudi zamik nove plačne lestvice (v 2025) in ureditev plačnih razredov (v 2026). sta/nb

Lanski izidi »dvoživk«

Ljubljana – Na portalu necenzurirano.si so v analizi razkrili, da je lani 86 zdravnikov in zaposlenih v zdravstvu prek podjemnih pogodb poleg svoje plače prejelo še najmanj 25.000 evrov. Od teh jih je 17 prejelo več kot 50.000 evrov, 126 jih je v povprečju mesečno dobilo znesek, večji od povprečne neto slovenske plače, od tega jih je 70 na mesec zaslužilo za najmanj dve plači. Takšnih izplačil je bilo največ v UKC Maribor (41.275 evrov na osebo, skupaj 3,3 milijona evrov) in v SB Izola (20.000 evrov na osebo, skupaj 1,54 milijona evrov), najmanj pa v kliniki na Golniku (2870 evrov na osebo, skupaj 143.000 evrov). Necenzurirano/nb

Inflacija v februarju

Ljubljana – Eurostat je potrdil februarско 8,5 % letno inflacijo v evrskem območju, v celotni EU je medtem dosegla 9,9 %. Slovenija je bila z 9,4 % nad povprečjem območja z evrom in 0,5 odstotne točke pod povprečjem EU. Medletna rast cen energije se je močno znižala (iz 40 % na 13,7 %), krepki pa se rast cen hrane, ki je bila februarja pri 15 %. Največji prispevek k inflaciji v območju evra so tako minuli mesec prinesle prav cene hrane in pijače, sledile so storitve, energija je bila zadnja. sta/nb

Talum bo odpuščal

Kidričevo – V sredini aprila bodo odpovedi začeli prejemati delavci v kidriški predelovalnici aluminijskega Talum, eni največjih pri nas še delujočih tovarn. Odpovedi bodo vročene postopno, in sicer 120 delavcem. V program presežnih delavcev je vključenih 189 ljudi, sklenitve novih pogodb bo deležnih 69 delavcev, medtem ko bo ostalih 120 prejelo odpoved iz poslovnih razlogov. Osem zaposlenih bo prejelo odpoved v hčerinskih podjetjih Ekotal in Talum Inštitut. sta/nb

»Občevanje« na RTVS

Ljubljana – Policija je kazensko ovadila urednika osrednjih informativnih oddaj Jako Elikana. Ena izmed novinark TVS je namreč decembra lani zaradi domnevnega spolnega nadlegovanja podala prijavo na policijo. Elikan je v odzivu povedal, da gre za manipulacijo in za političen napad ter da odbor za prepoznavanje in preprečevanje mobinga RTVS ni zaznal kršitev. Po informacijah STA pa na odboru postopek še ni zaključen. Vodstvo RTVS ovadbe ne komentira. sta/nb

Vse o tujcih brez tujcev

Vlada sprejela predloga zakonov o tujcih in zaposlovanju tujcev

Jaka Virant

Medtem ko imaginarij tujca zadnje tedne predvsem zaradi rasistične in sužnjelastniške migrantske politike Združenega kraljestva buri duhove evropskih liberalcev, se tudi naši domači liberalci spuščajo v globine slovenske migrantske politike.

Vlada, ki jo sestavljajo stranke Gibanje Svoboda, Socialni demokrati in Levica, je sprejela dva predloga novel – spremembo zakona o tujcih in zakona o zaposlovanju tujcev.

Novela zakona o tujcih med drugim določa možnost podaljšanja dovoljenj za začasno in stalno bivanje v državi in odpravo obveznosti periodičnega preverjanja zadostnih sredstev za preživljanje. Spremembe naj bi upravnim enotam olajšale delo. Poleg tega novela uvaja spremembo koncepta odločanja o zamenjavi delovnega mesta pri istem delodajalcu, zamenjavi delodajalca ali zaposlitvi pri dveh ali več delodajalcih.

Predlog novele zakona določa tudi, da lahko tujec, ki mu je prenehal veljati status začasne zaščite, v osmih dneh zaprosi za dovoljenje o začasnem prebivanju. Novela bo ponovno uvedla tudi polno financiranje tečajev slovenščine za vse kategorije tujcev, uvaja pa tudi možnost prehoda državne meje v primerih, ko ima tujec vloženo prošnjo za podaljšanje ali izdajo nadaljnega dovoljenja za prebivanje. Znanje slovenskega jezika bi kljub noveli ostalo pogoj za združitev z družino, kar je v zakon uvedla Janševa vlada. Poleg tega je v času prejšnje vlade minister za notranje zadeve Aleš Hojs mimogrede poskrbel še za ukinitvev brezplačnih tečajev slovenskega jezika za vse kategorije tujcev. S tem so v slovenski pravni red uvedli prisilno integracijo priseljencev – pogoj znanja slovenskega jezika na vstopni ravni (A1) za podaljšanje dovoljenja za začasno prebivanje zaradi združitve družine oziroma na osnovni ravni (A2) za izdajo dovoljenja za stalno prebivanje. Kar pa je, ne glede na nasprotovanje številnih civilnodružbenih organizacij, še posebej Delavske svetovalnice, ter ne glede na trenutno očitno ponovno zgolj samooklicano levosredinsko liberalno vlado, v zakonu

o tujcih kljub priložnostnemu noveliranju kar ostalo. Tako se te določbe nepravilnega in ponižujočega zakona zaenkrat ostale v veljavi ter se začnejo po dveletnem prehodnem obdobju uporabljati konec prihodnjega meseca.

Edina varovalka pred ponovnim birokratskim nasiljem nad tujci, ki jo zakon vsebuje že zdaj, je, da morajo upravne enote oziroma njih uradniki ob izdaji ali podaljšanju dovoljenja za začasno prebivanje posameznemu družinskemu članu v primeru, ko obstaja razlog za zavrnitev izdaje ali podaljšanja dovoljenja, upoštevati naravo in trdnost družinskega razmerja, dolžino njegovega prebivanja v Sloveniji ter obstoj družinskih, kulturnih in socialnih vezi z matično državo. Po mnenju notranjega ministra Boštjana Poklukarja je to zadostna varovalka, ki kaže na to, da v demokratični Sloveniji vendarle ne bomo ločevali družin in s tem povzročali dodatnih stisk, čeprav prav to na slovenskem res učinkovito počnemo že od časov izbrisanih, beguncev iz vojne v Bosni in Hercegovini ter nenazadnje prvih prosilcev za azil ali mednarodno zaščito, ne glede na to, od koder so prišli. Varovalka, kot kaže, ni delovala.

Po obravnavi Ekonomsko-socialnega sveta je vlada potrdila tudi predlog novele zakona o zaposlovanju tujcev. V primerjavi z obstoječo zakonodajo bo novi zakon, ki bo sprejet v državnem zboru, omogočal hitrejši vstop prosilcev za mednarodno zaščito na trg dela. Trenutno lahko prosilci službo poiščejo devet mesecev po vložitvi prošnje, po novem pa bodo lahko svoj delovni čas prodajali po treh mesecih. Drugače pa je za tiste tujce, ki jih slovenska družba sprejema. Vlada za javni sektor, predvsem na področju zdravstva in socialnih storitev, predlaga, da se za zaposlovanje tujcev novela ne uporablja. To pomeni, da zavod za zaposlovanje ne bo dajal soglasij k njihovim zaposlitvam v javnem sektorju, saj naj bi bilo to preveč zamudno za kvalificirane delavce, ki jih javni sektor nujno potrebuje – denimo zdravnike.

Državni zbor bo zakon o zaposlovanju tujcev po predlogu vlade obravnaval hkrati s predlogom novele zakona o tujcih. “

Primer Magna

Državne subvencije tujim podjetjem v Sloveniji

Simon Smole
grafika: magna

Kanadsko-avstrijsko podjetje Magna po štirih letih zapira svojo lakirnico, potem ko je leta 2019 sredi rodovitnih hoških polj zagnala avtomobilsko lakirnico. Slovenski politiki so ji nemudoma priskrbeli zeleno zemljišče in odobrili dobrih 18 milijonov evrov subvencije.

Magna se je zavezala, da bo zgradila 1,3 kilometra dolg industrijski tir, ki bo omogočal prevoz tovora v nov proizvodni obrat, a ga je vsaj v prvem delu financirala država. Država ni vztrajala pri nespornem jamstvu, s katerim bi se zavezala, da bo res gradila novo progo in jo je do danes zgradila le nekaj več kot 200 metrov. Nova proga je še vedno slepi tir, saj se na Dravskem polju konča sredi ničesar. Minister za gospodarstvo v aktualni vladi Matjaž Han je odločno zatrdil, da bo Magna vrnila denar, ki ga je dobila od države. Tudi minister Počivalšek je v času sklepanja poslov s podjetjem zagotavljal, da lahko v primeru neizpolnjevanja zavez izterja kazen, ki naj bi segala do pet milijonov evrov. Portal Necenzurirano poroča, da za zdaj ni predvideno, da bi država od Magne zahtevala plačilo kakršnekoli kazni. Časnik Dnevnik pa je že leta 2017 poročal, da lahko Magna po pogodbi lakirnico zapre že konec oktobra 2024, v tem primeru pa bi lahko celo obdržala celotno subvencijo.

Zdi se, da je slovenska oblast pogosto v hudi zadregi, kadar mora načrtno podpreti prihod podjetja iz tujine. Zaveda se, da ne zmore učinkovito prepoznati obetavnih projektov, težave pa so očitno tudi pri birokratskih in drugih ovirah, ko gre za povračilo subvencij in izterjavo finančne kazni. Ob tem je potrebno še upoštevati dolgotrajne sodne postopke med državo in multinacionalkami, ki se mnogokrat razrešijo za državo neugodnimi poravnanimi. Spomnimo se na 5,8 milijona državnih evrov, ki so potonili v stečaju Aha Mure. Ali pa na 14,5

milijona evrov vredno subvencijo Seaway Yachts, ki se ni oplemenitila v Puconcih. A obstaja tudi dobro izpeljan primer državne pomoči, Revoz oziroma Renault, ki je tudi največji prejemnik državnih subvencij.

Investicijske spodbude so namenjene temu, da v državo privabijo tuja podjetja, ki opravljajo določene dejavnosti, ki jih država gostiteljica vidi kot zaželeno. Poleg neposredne gospodarske koristi so ponavadi v ospredju nova delovna mesta in raziskovalno-razvojni preboj. Država ima različne pristope za pritegnitev tujih investicij: podeli lahko državna nepovratna sredstva ali posojila pod ugodnejšimi pogoji, jamči za posojila, plačuje davek na dohodek zaposlenih za neko obdobje in podobno.

Obstajajo tudi druge vrste pomoči: gradnja infrastrukture, kot je to storila v primeru železniškega tira za Magno, prednostne pogodbe z vlado, ustanavljanje industrijskih parkov ter prostocarinskih, podjetniških in tehnoloških con. Načeloma velja, da imajo tuji investitorji raje finančne in druge spodbude (na primer zagotovitev infrastrukture za investicijo pod ugodnejšimi pogoji) v obliki dotacij in subvencij, kot pa fiskalne spodbude v obliki nižjih davkov ali različnih davčnih olajšav. Razlog naj bi bil v tem, da dotacije in subvencije dobijo v glavnem že pri gradnji objektov za investicijo ali pa ob samem začetku dejavnosti, medtem ko je izkoristek davčnih olajšav odvisen od uspešnosti projekta. Če projekt ni dobičkosen, teh spodbud ni mogoče izkoristiti.

Zakonodaja je dokaj jasna, ko gre za utemeljene razloge za izplačilo subvencij. Družbe, ki so subvencijo prejele, morajo delovna mesta, ki so jih obljubile, ustvariti, ohraniti vsaj pet let, mala in srednje velika podjetja pa tri leta od začetka investicije. Ni pa pravih varovalk, da bi zadržali delovna mesta pri nas, torej lahko, tako kot v primeru Magne, v imenu prostega gibanja

kapitala in konkurenčnosti preselijo proizvodnjo v ugodnejše okolje, ko gre za delovno zakonodajo in davke. V medijih se je malo govorilo o treh tujih multinacionalkah, ki so v obdobju kronakrize iz državne blagajne prejemale subvencije. Poleg slovenjgraškega Adienta sta zaprtje podružnic v Sloveniji napovedala tudi drugi dve, ormoški Saflilo in trebanjski Trevis. Po podatkih zavoda za zaposlovanje je ameriški Adient v okviru interventne zakonodaje prejel 766.000 evrov, italijanski Saflilo 650.000, francoski Trevis pa 252.000. Gre tudi za več kot tisoč delavcev, ki bodo postali breme državi.

Po vsem povedanem se rešitev vsiljuje sama, v interventno zakonodajo določiti visoke globe odvračilnega pomena in potem bi tudi tuji delodajalec šel bolj odgovorno v kakršnekoli ukrepe, ki gredo v škodo slovenskega delavstva. Zdi se, kot da se zgodovina ponavlja, dobro poučeni tujci, ki vedo, da so minimalne plače pri nas dokaj nizke, da je inšpekcijski nadzor slab, poiščejo lokalna območja z visoko brezposelnostjo, kjer jih domačini sprejmejo z navdušenjem. Tuja podjetja se še javno pritožujejo kako se žrtvujejo, ko delujejo v takšnem poslovnem okolju, kjer izstopajo visoki davki, administrativne ovire in tog trg dela. A konkretnih analiz, ki poskušajo dejansko ovrednotiti stroške in koristi spodbujevalnih programov je malo in primeri, ki smo jih navedli, milo rečeno niso spodbudni. Vlada sicer zagotavlja, da prisluhnejo zgolj podjetjem, ki jih ne zanima le poceni delovna sila, pač pa imajo razvojne ambicije in ustvarjajo visokotehnološke izdelke. Postavlja se očitno vprašanje: bi Renault proizvodnjo v Sloveniji ohranil tudi, če subvencije ne bi dobil? Če bi jo, potem je to stran vržen denar. Vse kaže, da je država v primeru Magna zapravila 18 milijonov za kratek obisk podjetja, ki bo zdaj slovenske delavce zaposlovalo v Gradcu, kamor seli proizvodnjo. “

»V večjih mestih se je odprlo ravno vprašanje spekulativnih nakupov in prodaj zemljišč in preračunljivosti, ko gre za čas izgradnje stanovanj.«

- Simon Maljevac, minister za solidarno prihodnost

Simon Smole
foto: STA

Svežim ministrom za solidarno prihodnost smo se srečali v prostorih Levice v državnem zboru, da bi spregovorili o izzivih, ki čakajo novoustanovljeno ministrstvo. Osredotočili smo se na stanovanjsko problematiko, ki je v slovenskem prostoru, predvsem v mestih trenutno precej pereča tema. O pomanjkanju stanovanj govorijo predvsem v urbanih središčih, problem pa se prične že v času, ko na samostojno pot bivanja stopijo študenti.

Simon Maljevac ima že kar nekaj izkušenj s politiko in državnimi strukturami. Pri zagovorniku načela enakosti je v letih od 2017 do 2018 vodil oddelek za spremljanje, ozaščanje in preventivo. Bil je generalni sekretar stranke Levica in opravljal je službo državnega sekretarja na ministrstvu za delo. Pred tem je od leta 2007 do 2017 vodil informacijski center Legebitra. Društvo je v času njegovega vodenja preraslo v največjo nevladno organizacijo LGBT v Sloveniji, v njenem okviru pa je vodil številne nacionalne in mednarodne projekte, tudi razvojni projekt Evropske komisije na Kosovu. V času dela v nevladnem sektorju je sodeloval tudi z akademsko sfero in v soavtorstvu izdal nekaj znanstvenih člankov v domačih in tujih znanstvenih revijah ter znanstveno monografijo Obrazi homofobije. Skupaj z Niko Kovač je leta 2016 ustanovil tudi nevladno organizacijo Inštitut 8. marec, z namenom prepričevanja različnih oblik podrejenosti, predvsem na področju spola, ter postavljanja neenakopravnosti v širši družben okvir.

Ministrova najljubša sprostitvev so vsakodnevni sprehodi s psičkama Lolo in Nežo. Poleg tega je navdušen bralec, najraje skandinavskih kriminalk. Pred televizijski ekran ga največkrat pritegne znanstvena fantastika. Med kulturnimi filmskimi naslovi že od najstniških let prisega na Zvezdne steze.

Za začetek prosim razložite številke in časovnico, o kateri veliko slišimo, ko gre za načrtovano stanovanjsko politiko Ministrstva za solidarno prihodnost. Napovedali ste gradnjo pet tisočih javnih najemnih stanovanj do leta 2026, nato pa po tri tisoč novih stanovanj na leto. Vsako leto naj bi bilo za stanovanja namenjenih sto milijonov evrov. Predvideno je, da ta denar priteče neposredno iz proračuna. Ali je predvideno, kako naj bi se nastajajoči fond stanovanj finančno sam obnavljal? Republiški stanovanjski sklad se je bil namreč prisiljen vesti kot tržni akter, financiral se je iz najemnin, pa tudi iz obresti, ko je šlo za posojila. Predvidevam, da po prestrukturiranju področja stanovanjske politike to ne bosta glavna finančna vira. Kako boste torej zagotovili finančno vzdržnost napovedane stanovanjske reforme?

» Za začetek naj povem, da stanovanjske politike v Sloveniji v zadnjih tridesetih letih tako rekoč ni bilo, nekateri ukrepi so bili izvedeni, a umanjala je celostna vizija urejanja tega področja. Trenutno je v Sloveniji 410 stanovanj na tisoč prebivalcev, to je pod povprečjem tako Evropske unije kot Organizacije za ekonomsko sodelovanje in razvoj OECD. Zanimivo je tudi, da smo priča izraziti rasti števila gospodinjstev in pomanjkanju stanovanj. Od leta 2015 do leta 2021 je bilo zgrajenih 22.819 novih stanovanj, število gospodinjstev pa je naraslo za 39.241. Kar pomeni, da primanjkuje 16.422 stanovanj. Cene nepremičnin še naprej rastejo. V obdobju od 2015 do 2022 so se dvignile za 77 odstotkov, povprečna cena rabljenega stanovanja pa presega 2.300 evrov na kvadratni meter. Povprečna starost stanovanj je petdeset let. To kaže, kakšna je trenutna stanovanjska slika.

Cilj novoustanovljenega ministrstva je zagotoviti dostopnost stanovanj. Vzpostaviti želimo robusten sistem financiranja in gradnje javnih stanovanj. Torej sistem, ki bo dolgoročen, jasen in predvidljiv za vse. Nujno je tudi hkratno oblikovanje povezanega sistema organizacij, ki gradijo in oddajajo dostopna stanovanja. Kar se tiče stanovanjske politike in števil, pa je tako: delo smo razdelili na dve fazi, prvo imenujemo projektna faza. Gre za izgradnjo stanovanj do leta 2026. Do takrat menimo, da je možno zgraditi okrog pet tisoč stanovanj, in sicer tudi s podporo iz obstoječih proračunskih in javnih virov. V prvi fazi je predvidena izpeljava vseh investicij, ki so na podlagi dostopnih podatkov ministrstva in republiškega stanovanjskega sklada v pripravi ali procesu izgradnje. Načrtovano je, da se letos začne gradnja približno tisoč stanovanj. Cilj je do konca mandata vzpostaviti dolgoročno vzdržen sistem, ki bo omogočal gradnjo tri tisoč javnih stanovanj na leto.

Velik poudarek smo na ministrstvu dali podrobni seznanitvi s stanjem na terenu, da bo prihodnje oblikovanje stanovanjskih politik vključujoče ter osnovano na dejanskih potrebah skladov, lokalnih skupnosti in iskalcev doma. Le na tak način bomo uresničili osrednji cilj, to je vzpostavitev transparentnega in robustnega stanovanjskega sistema. Kar se tiče finančnega obnavljanja stanovanjskega sklada, bomo oblikovali sklad povratnega financiranja stanovanjske gradnje. Določen finančni vložek bo sicer potreben skozi vse obdobje, a se bo sklad z najemninami s časom sam obnavljal. V praksi to pomeni, da bo imel stanovanjski sklad določen obseg finančnih sredstev, ki bo nekaj let pritekal naravnost iz državnega proračuna, ta denar pa bo na voljo občinam, skladom, zadrugam in neprofitnim orga-

Minister na lanski Paradi ponosa

nizacijam pod enakimi pogoji in v skladu z jasnimi regulativami. Ni mišljeno, da bodo ta finančna sredstva v celoti pokrila gradbeno investicijo, ampak tisti njen najbolj vitalen del, ki bo prejemniku omogočil, da načrtuje uresničenje projekta, saj bo vedel, koliko in pod kakšnimi pogoji prejema določena finančna sredstva. V takšnih pogojih, ki so predvidljivi za vse vpletene, bo moč lažje načrtovati investicije. Ko govorimo o posojilnem skladu, je dolgoročni cilj, da bi se preko stroškovne najemnine denar povrnil, ampak posojila se bodo izdajala s fiksno obrestno mero in z jasnimi, vnaprej določenimi pogoji.

Če se lotimo še dejavnikov, ki bi lahko vplivali na izvedbo vaše vizije, je prvi zagotovo stanje državnih financ in splošna gospodarska situacija. Načrti ministrstva lahko trčijo ob javnofinančne omejitve. Recimo na primanjkljaj v državnem proračunu ali visoko zadolženost države in tako dalje. Gradnjo stanovanj podraži tudi visoka inflacija. Drugi omejitveni dejavnik je zmogljivost gradbenega sektorja. Pred finančno krizo leta 2008 so stanovanjske soseske z zadolževanjem gradila velika gradbena podjetja, kot so Vegrad, GPG in Primorje, ki so ob nepremičninskem zlomu propadla. Tretji ključen dejavnik je dostopnost zemljišč, kako zagotoviti dovolj zemljišč za gradnjo stanovanj?

» To, kar ste navedli, ravno potrjuje naš namen, da naredimo sistem stanovanjske gradnje pregleden in krepak. Potem bo jasno, kaj, kje in kako bo moč graditi stanovanja. Enako velja za gradbena podjetja – ko bomo vzpostavili sistem, ki bo na leto omogočal izgradnjo tri tisoč stanovanj, se lahko na to pripravijo in prilagodijo tudi gradbena podjetja, saj bodo seznanjena z okoliščinami in pogoji gradnje. Na ta način bomo odpravili nihanja, ko gre za obseg gradnje stanovanj. Danes imamo namreč obdobja intenzivne gradnje, potem pa sledi strm padec. Želimo vzpostaviti sistem enakomerne letne gradnje stanovanj. Tako bi se fond stanovanj povečeval skladno z načrtom ministrstva. Govorim seveda o začetni postavitvi strukture. Seveda bo morala aktualna politika analizirati, kako sistem deluje in kako naj bi deloval v prihodnje. Mi bomo postavili osnove, torej regulatorni okvir in zagotovljen vir finančnih sredstev, katerih koriščenje bo jasno opredeljeno.

Omenili ste še zemljiško politiko. Ravno zato obiskujemo občine, da bi v pogovoru z župani preverili, kako je z razpoložljivostjo zemljišč in kakšne so možnosti za njihovo aktivacijo. Področje zemljišč je zelo pomemben segment, ko gre za vzpostavljanje omenjenega robustnega sistema gradnje stanovanj. Ravno zato bomo ustanovili medresorski Svet za stanovanjsko politiko, v katerem bomo razreševali pereče aktualne probleme stanovanjske politike. Sistem bo

namreč učinkovito deloval le ob sodelovanju vseh zadevnih ministrstev.

Ste opravili kakšno primerjavo z dunajskim modelom javnih stanovanj? En procent od prihodkov se tam nameni razvoju stanovanjskega fonda. Kako bi se ta praksa prijela v Sloveniji? Naš časopis v prvi vrsti pokriva Slovensko Istro, kjer je skupaj z Ljubljano stanovanjska situacija najbolj pereča. Na Obali je cena kvadratnega metra skoraj enaka ceni v Ljubljani. Med raziskovanjem raznih vidikov stanovanjske politike smo tudi ugotovili, da zasebni investitorji zadržujejo gradnjo stanovanj zaradi preprostega razloga, ker na ta način ohranjajo visoko ceno obstoječih stanovanj. Kako razbiti monopol določenega gradbinca v nekem okolju, ki bi ljudem sploh omogočilo, da si lahko privoščijo stanovanja?

» Pogovori, kakšen naj bo finančni vir za zagotovitev načrtovane gradnje stanovanj, potekajo in sam zagovarjam pristop, da se prisluhne izkušnjam in predlogom ljudi, ki delujejo na terenu, tako pri nas kot v tujini. Ko obiskujem kraje po Sloveniji, je jasno, da se občine in stanovanjski skladi, lotevajo problemov različno in da obstajajo lokalne posebnosti, ki jih bo pri načrtovanju potrebno upoštevati. V večjih mestih se je odprlo ravno vprašanje spekulativnih nakupov in prodaj zemljišč in preračunljivosti, ko gre za čas izgradnje stanovanj. Seveda z namenom

Minister Maljevac med podpisom prisege

iztržiti najvišjo možno prodajno ceno. Obstaja kar nekaj ukrepov, ki lahko preprečijo in omejijo takšne škodljive prakse in o njih se pogovarjamo in jih analiziramo. Naj navedem primer: če je zemljišče namenjeno gradnji, je potrebno določiti rok, kako hitro je potrebno to zemljišče aktivirati za predvideno uporabo. Takšen pristop je poznan iz tujine. To prav tako velja za zasebne investitorje, ki morajo v odmerjenem času začeti z gradnjo na zemljišču, ki je bilo kupljeno za ta namen. V nasprotnem primeru so na voljo različni ukrepi, recimo povišanje davka. V to smer moramo razmišljati. Ampak naj ponovim, da je naš osrednji cilj vzpostavitev dolgoročnega, jasnega in predvidljivega sistema. Verjamem, da bodo prednosti tega prepoznala tudi gradbena podjetja in tako bodo mnoge težave s časom odpravljene. Vsaj upam, da bo temu tako.

Še vprašanje o najemninah: v medijih se govori o novi ceni na kvadratni meter javnih najemnih stanovanj. Priča smo večanju števila tržnih najemnikov, po drugi strani pa se nepremičnine monopolizirajo. Kako boste uredili trg najemnih stanovanj?

» Treba je ločiti povedano, govorimo o javnih najemnih stanovanjih in ne tržnih najemninah. Pri najemnih neprofitnih stanovanjih želimo priti do praga stroškovne najemnine in se čim bolj približati ceni 7,5 evra na kvadratni meter. Ta najemnina vključuje tudi stroške upravljanja, vzdrževanja, rezervnega sklada in podobno. Marsikomu se zdi ta cena nizka, ampak mislim, da moramo biti ambiciozni. Če jim je uspelo na Dunaju, ne vidim razloga, da ne bi tega dosegli tudi pri nas. Ponavljam, predpogoj za to je, da na stanovanjskem področju naredimo red. Verjamem, da bo imela nova ureditev pozitiven učinek tudi na tržne najemnine, ker se bo zaradi povečanega števila stanovanj in nezmanjšanega povpraševanja situacija popravila. Problem je tudi pomanjkanje podatkov na tem področju. Na podlagi podatkov, ki so na voljo, je zelo težko, pravzaprav

nemogoče, zasnovati stanovanjsko politiko. Nemogoče je priti do števil, koliko je ljudi, ki so v najemu, kakšne so dejanske najemnine. Trenutno nimamo pregleda glede tržnih in javnih najemnih stanovanj, višine in gibanja tržnih najemnin. To je sistem, ki ga moramo vzpostaviti, da bomo lahko vodili ustrezno politiko.

Do nas je prišla izkušnja najemnika, ki živi v stanovanju stanovanjskega sklada, in sicer v Ljubljani, na Novem Brdu. Ta trdi, da je omenjena stroškovna najemnina 7,5 evra na kvadratni meter previsoka. Predstavil je izračun za štirisočno stanovanje, ki ga najema. Za najemnino odšteje 673 evrov, stroški pa so v zadnjem obdobju vrtoglavo naraščali vse do 350 evrov. Skupaj torej plačuje za stanovanje dobrega tisočaka. Do subvencije zaradi dokaj nizkega cenusa ni upravičen. Torej porabi eno plačo za kritje najemnine in obratovalnih stroškov stanovanja. Pravi, da bi bilo to še sprejemljivo, če bi stanovanjski sklad zagotavljal storitve in pomoč, do katerih so kot najemniki upravičeni. Stanovanjski sklad je kot lastnik nepremičnine to v upravljanje prepustil upravljalskemu podjetju, ki ga je kupil. Komunikacija stanovalcev z upravnikom je slaba. V primeru, ko ima najemnik težave, je upravnik zelo neodziven. Navedel je konkreten primer: ko so mu zasedli parkirno mesto, je poklical upravnika stavbe, ki pa se je preprosto otesel vsakršne odgovornosti za nastalo situacijo. Smiselno bi bilo narediti analizo, kako stanovanjski sklad deluje na terenu. Najemnik je opozoril, da so ažurnost pokazali le v primerih izterjave zamujenih najemnin. Za izterjavo teh so namreč najeli zunanjo pravno pisarno, ki v lastnem interesu hitro in učinkovito izvaja izterjave v imenu stanovanjskega sklada. Vse to navajam, da bi opozoril, da kljub dobrim namenom na terenu obstajajo mnogi problemi, ki bi jih bilo potrebno nasloviti. Vključno s stanovanjskimi skladi in

nadzorom nad njihovim delovanjem in poslovanjem.

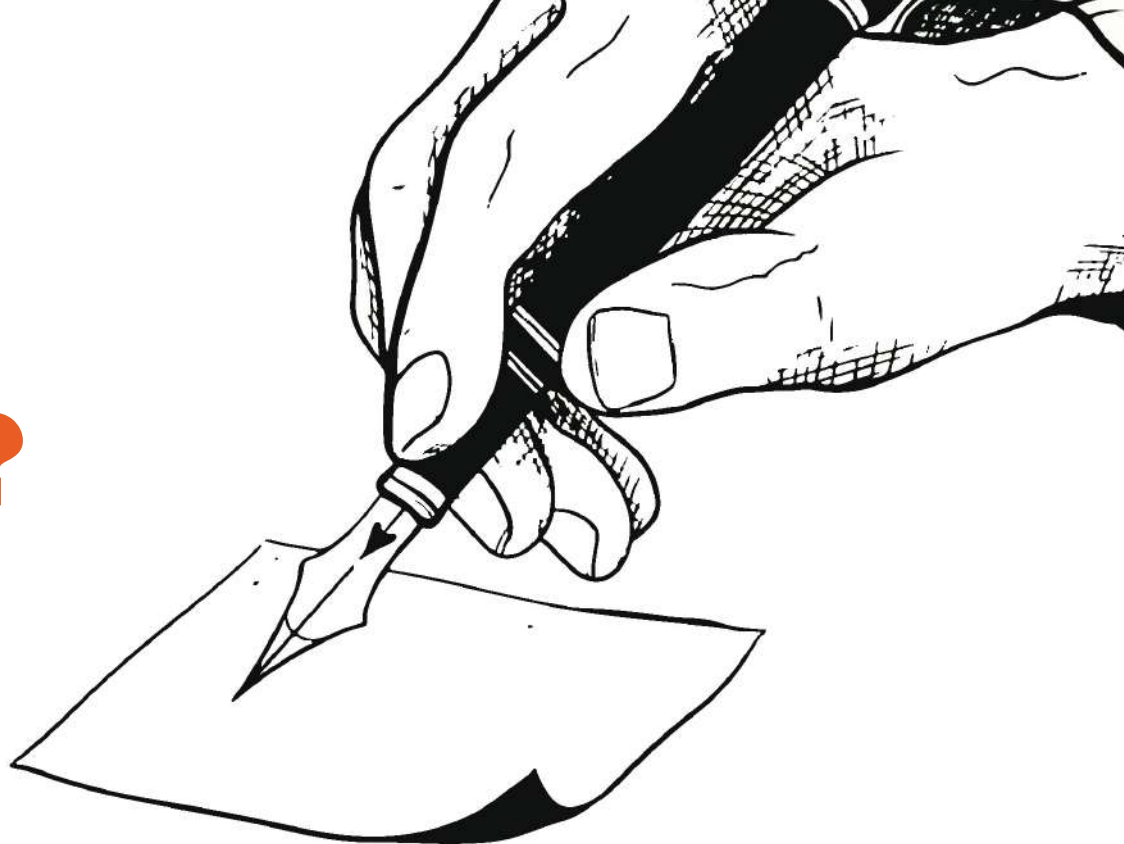
» Glede višine najemnin lahko rečem, da je trenutno v veljavi določen sistem stroškovnih najemnin, ampak obstaja subvencija, ki se podeli glede na socialno stanje družine, tako da se lahko ta sorazmerno s cenzusom zniža. Naš cilj pa seveda je, da so javna najemna stanovanja dosegljiva širšemu krogu ljudi, tudi srednjemu in višjemu srednjemu razredu. Zato potrebujemo jasno in sistematično politiko na tem področju, torej povečevanje fonda javnih neprofitnih stanovanj. V Sloveniji imamo lastništvo sicer zelo radi, sam pa mislim, da je tudi najem povsem legitimna življenjska izbira. Tudi kot družba moramo doseči pomemben korak in sprejeti, da je najem čisto legitimna izbira in da nikakor ne pomeni, da si kaj manj dosegel v življenju. Prav zaradi tega, kar ste izpostavili, na ministrstvu poudarjamo obiske na terenu, katerih cilj je spoznati dejanske težave na stanovanjskem področju, nato pa pripraviti načrt rešitev.

V načrtu ministrstva je ustanovitev svetovalnice za najemnike. Tudi na ta način bomo dobili informacije o aktualnih stanovanjskih težavah najemnikov in jim potem nudili pomoč oziroma uvedli sistemske popravke. Cilj je okrepiti republiški stanovanjski sklad in enako vse lokalne sklade. Na ta način bodo lahko boljše in bolj učinkovito delovali. Trenutno imamo po vsej Sloveniji 25 tisoč najemnih stanovanj in trinajst skladov. Izziva, s katerima se skladi srečujejo, sta tudi nepovezanost in stihijski razvoj. Pogovarjamo se in razvijamo idejo, da bi vzpostavili sistem regijskih stanovanjskih skladov. Imamo namreč primere, ko je stanovanjski sklad v Ljubljani, najemniško stanovanje pa na Obali. Prvi morda ni seznanjen s posebnimi okoliščinami lokalnega okolja. To velja tudi, ko gre za snovanje in izpeljavo regionalnih projektov. Z vzpostavitvijo regionalnih stanovanjskih skladov bi omogočili tudi učinkovitejši pretok informacij. «

Kaj ti je, »mlada« pesnica?

Komentar sodobne slovenske poezije

Andreja Štepec
grafika: freepik

Pomladanska prebujenost se zliva z utrujenostjo in ptičje ženitve v en glas grulijo, da je to razdobje razcveta. V mesecu mednarodnega dneva poezije se njenega jezika ne gre otepati, saj je v zadnjih letih postal dodobra podmazan. V parafraziranju portugalskega pesnika Pessoa paradoksalno na dan privrejo popolna protislovja slovenskega sodobnega poetičnega prostora: »Biti pesnik ni moje poslanstvo, temveč način, da sem sam.« Biti sam v vpetem sistemu ozkih grl samooklicanih glasnikov, ki kakopak edini vedo, kaj in na kakšen način naj bi odzvanjala kitica kipečih mladih upov scene, je skrajno nemogoče. Kajti dotični glasniki so tisti, ki dovolijo, da stopiš na posvečeni pedestal, obenem pa prav ti izklesani kiparji verzov malodane izkoriščajo oziroma celo ignorirajo vzhajajoče prišleke in s tem kar sami postanejo generacijski grobarji. Ali pa jih ravno s pomanjkanjem interesa in pogoltnostjo po razpisanem rožljanju novcev iz skupne malhe podžigajo in osvobajajo v prosti slog smisla – piši, samo piši in se ne oziraj.

Ozirajoč se na dobro dekada nazaj, je opazen preboj in močno zoperstavljanje zatohlim institucijam, ki se oklepajo svojih peskovnikov pesniške tradicionalne liričnosti. Že ob pogledu na novejši izdaje zbirke bledijo nemogoče zljane fraze, kot so »ženske kvote«, in z njimi obrazi osivelih karikatur starešin slovenskih sinov. Ženske so prevzele vajeti in matirajo patriarhalne partije s svojim matriarhalnimi matricami. Prerezale so popkovine, se izvile iz vataranih vlog podedovanih patetičnih poljan in odrezale socvetja, da je na površje priteknel prvinski mleček!

Trenutna poezija je poezija tega trenutka, surova, neuklonljiva, ne čaka na maj, ne na odobravanja, temveč teži k opolnomočenju, pronica in porogljivo prevetrjuje v smeri nove renesanse, ki rokokojške spise poliva z bencinom. Ženske kadrirajo bodeča *breaking* bedrca – sočne sokove sopiscev izžemajo in jih prepuščajo bralcem, da skozi podoživljajo skorajšnje katarzo. Pisava uhaja rokam politike v roke arhetipa izvora človeštva. Pla-

zemske nimfe izrinjajo uborne genske predispozicije, ki jih narekujejo sprejeti v najbolj Jak hram umetelno ustvarjenega univerzuma, od katerega nas vse ves čas boli glava.

Kam torej zamajejo glave, ko slišijo, da v podtalju pripravljajo revolucionarne pobege, da lahko nekdo nekaj izda brez zveličanih imen in podmuklo pridobljenih financ, ki so jih mazale neštete roke *mainstream* založnikov? Ne da lahko izda, da si to celo upa storiti! A prav z glagolom »upati« se ne smemo več opijati, sestre in bratje, saj *le vince sladko v potrutih prsih up budi*, v slogu osrednje moške pesniške figure, ki kiti središče najlepšega narodnega betona.

Ob bok že obstoječim in hkrati najbolj pogumnim in intrigantnim pesniškim založbam, kot so LUD Šerpa, CSK, ŠKUC, so začeli stopati povsem sveže povita Črna Skrinjica, ki objavlja izključno poezijo, ob tem pa moramo omeniti dostikrat spregledane manjše založnike, kot sta Kud Samosvoj in Hiša poezije. Mali založniki si prizadevajo, da bi utirali ume bralcev skozi neizprosno sodobno izraznost, jim ponudili nova izhodišča opredeljevanja do pesništva in možnost izbire v najboljšem pomenu – da je nujno v kontekst postaviti tako dejansko zmogljivost besedja kot estetsko vrednost pesniškega izjavljanja.

Ni vse zvedeno na kliše in tako preprosto – napor se spleča, dokler stremi tudi k vzgajanju zahtevnega bralca, ki pa se mu mora ponuditi vpogled v čustveno podstat, v zgodovinsko in situacijsko ozadje, v osrčje upesnjenege, predvsem pa, in to je tisto, kar še vedno pogosto umanjka podalpskemu prostoru, vpogled v samoironijo, v humor. Sodobna poetika je močno prežeta z intimno izpovedjo, navezano na generalno izkušnjo današnjega posameznika. V to polje so pri nas vstopili tudi določeni moški glasovi, ki so preko občutka za senzibilnost, ritma in toka zavesti pretrgali mit o enolični poetiki, ki bi jo lahko ponovno zvajali na kategorije spola.

S čigavim dovoljenjem si, v pogubnem upu, da bi imeli večno mlade duše, kljub

nenehnemu neusmiljenemu življenjskemu tempu, kar naprej nizamo nehvaležne nazive in lahkomišelnost ustvarjamo ločnice, ki niso le boleče, temveč skrajno pokroviteljske, kot *potencialni* in *vrhunski* umetniki, kar radi razmejujemo z leti, najbolj obsedeno pa opletamo s frazo »mladi pesniki«. Besedna zveza »stari pesniki« je kakopak docela neokusna, zato bomo raje rekli znani in uveljavljeni in si ob tem pred sabo predstavljali podobo propadajočega patriarhata. Seveda je krasno in nadvse legitimno, da je nekdo pri 36. letih mlad, vendar se zdi, da v skoraj celotnem polju našega delovanja ob tem zaslišimo oznako, ki nas zavaja in speljuje od same vsebine.

In pesnika, pesnico, človeka, takoj vidimo skozi nepomembno opredelitev, ki morda bolj pritiče kakšnemu lepotnemu tekmovanju kot poglobitvi v verze. S takšnimi determinacijami se oddaljujemo od skupne ljubezni in skrbi za golo razmišljanje ob branju poezije. In če nam je jasno, da so imena odveč, bi lahko na podoben način pod preprogo pometli tudi že omenjene označevalce.

Izolirani glasovi, ki smo jih včasih lahko slišali v alternativnih prostorih, po skritih kotičkih Metelkove in Roga, na raznih *DIY* prireditvah, predstavljajoč določene skupine, ki jim lahko pridodamo nemogoče pridevniške puhlice, so postali glasovi, ki so prebili vsakršno izolacijo. In na tem mestu ne gre več za pesnice, ne gre več za kategoriziranje po spolu, starosti, usmerjenosti, rasi, geografskem poreklu, profiliranosti in kulturnem elitizmu. Gre zgolj za prepord poezije. Morda je slehernemu bralcu še vedno nejasna semantika in namenskost pesniškega jezika, a ta si je utrdil pot s tematikami in slogom, ki zavzemajo aktualne problematike in s svojim neusmiljenim besediščem nagovarjajo bralca k drznejšemu procesiranju prebranega in vklopu specifičnega miselnega procesa. Predvsem pa se je sodobna slovenska poezija kar dobro spopadla s tabujem o olepševanju in z okoliščinami v smislu, da je nasploh vse lepo in prav v naši zali deželici in družbi, in se spretno ognila lastni zavajajoči samocenzuri. “

Se Tito vrača na Brdo?

Selitev kipov iz parka Brdo

Simon Smole

ilustracija: Jernej Žumer

Na Ministrstvu za kulturo so nedavno pripravili posvet o usodi kipov, ki so bili iz parka Brdo prepeljani v odprte depoje državnih muzejev v kompleksu Parka vojaške zgodovine v Pivki. Za prejšnjo vlado, ki je prevoz odredila, je bil najbolj sporen Augustinčičev kip maršala Tita iz leta 1947. Ta je s posestva Brdo izginil pred zadnjim predsedovanjem Slovenije svetu Evropske unije. Kmalu so sledila še druga dela iz parka kipov socialističnega obdobja, med njimi kipi Tineta Kosa (Udarnik, Drvar), Zdenka Kalina (Partizan), Borisa Kalina (Zastavonoše), Karla Putriha (Delavec s kompresorjem, Bombašica). Arhitekt Ira Zorko, ki se je ukvarjal s konceptom postavitve kipov v Pivki, je jasno opisal dilemo, ko gre za takšne posege: »Sem arhitekt, ki je padel v hudo polemiko, deležen sem bil hudih ideoloških obtožb. Ko govorimo o kipih iz zbirke v Pivki, lahko rečemo, da so jih res velikokrat premikali. Mislim, da je za to nek razlog, povzročali so tudi nelagodje. Obstaja likovnozgodovinska ocena teh kipov, obstaja tudi njihova zgodovinska opredelitev, ki jo prav tako moramo upoštevati.«

Samorazvidno je, kateri kipi so bili odvzeti in prepeljani v Pivko, tudi ni težko ugotoviti, da gre za novo etapo v kulturnem boju, za projekt revidiranja zgodovine in poglobljanje vrednostnega razcepa v slovenski družbi. Ministrica za kulturo trdi, da je šlo za odločitev, ki nima strokovne utemeljitve in ni upoštevala veljavnih formalnih postopkov. Prestavitev dragocenih kipov naj bi bila izvedena na nekonvencionalen način. Del strokovne javnosti je problematiziral pristojnosti Muzeja novejšje zgodovine Sloveni-

je za takšen podvig. Nekdanji direktor tega muzeja Jože Dežman je na posvetu povedal: »Nisem bil posebej vabljen, čeprav sem avtor postavitve v Pivki in sem sodeloval pri večini postopkov, ki jih optimistično označujete za nezakonite, kar je lep pritisk na inšpekcijo, ki naj opravi svoje delo tako, kot ga lahko. Vesel sem, da je štirideset tisoč ljudi videlo postavitve v javnem depozu v Pivki, vesel sem tudi, da je Muzej novejšje zgodovine kipe prevzel v strokovno skrb, na Brdu so bili inventarizirani kot stoli, brez vrednosti.«

Premikanje in odstranjevanje kipov prejšnjih režimov iz javnih prostorov je znana praksa v bivših državah socialističnega bloka. A udeleženci posveta so poudarjali, da je v primeru Brdo politični interes preglasil strokovno oceno umetniške vrednosti. Dobro bi bilo doseči konsenz o nadaljnji zaščiti socialistične umetniške dediščine, da se ne bi vsaka politika po svoje odločala, kako se bodo kipi premeščali. Odstranitev takšne vrste kipov je vedno izraz moči in je vpeta v manipulacijo z zgodovinskim spominom. Ministrica Vrečko je na posvetu glede vrnitve kipov vztrajala: »Javna plastika in kipi imajo svoj namen. So odraz nekkih družbenih, političnih okoliščin in umetnostnih obdobj. Pomembno je, da se zavedamo svoje zgodovine in da tudi posestvo Brdo, s to zbirko kipov ter kot javni in protokolarni objekt ohranjamo za prihodnje rodove.«

Vršilka dolžnosti generalnega direktorja direktorata za kulturno dediščino Špela Spanžel je pojasnila, da gre za zgodovino gradu, ki je bil razglašen za spomenik državnega pomena. Kipi so pomembni kot dediščina, ki je v slabem stanju, zato ji tovrstni premiki

niso v prid. Glavni razlog prejšnjega ministra za kulturo Simonitija za premik je bila prav potreba po njihovem restavriranju, saj so na njih opazili posledice različnih vplivov, tudi okoljskih. A Restavratorski center Zavoda za varstvo kulturne dediščine je sporočil, da doslej niso bili deležni ustrezne konservatorsko-restavratorske obravnave, ves čas pa so bili postavljeni na prostem. Ob tem so tudi opozorili, da bi jih bilo treba restavrirati postopoma in s premislekom. Večkrat podana razlaga, da so bili kipi preneseni v Pivko le za potrebe restavriranja, se ob tem, da je Pivka dvakrat dlje od edinega usposobljenega slovenskega restavratorskega centra kot Brdo, zdi toliko bolj neprepričljiva. Beti Žerovc je povedala, da je na eni od predstavitev videla fotografijo kipov na tovornjaku. Vprašala se je, »ali je običajno, da se kipe takih avtorjev, Prešernovih nagrajencev, enostavno nameče na tovornjak in odpelje?«

Selitev kipov je bila očitno res neprimerna in ni šlo za restavriranje, kot je bilo najavljeno, ampak zgolj za prenos, ki ni bil izpeljan po ustaljenem postopku, temveč je šlo za arbitrarno odločitev brez strokovnih podlag. V vsakem primeru se takšnih stvari ne počne v tajnosti, tako da kipe natovoriš na kamion in jih odpelješ v noč. Takšni radikalni posegi potrebujejo javno razpravo, saj so javni spomeniki zelo viden del človekovega okoliša in opazimo, kadar jih ni več, do njih imamo takšen ali drugačen, tudi čustven odnos. Kakorkoli, vse kaže, da je ministrica za kulturo odločena, da se Tito in družina vrnejo na Brdo, kjer jih bodo lahko občudovali tuji diplomati. “

Odvzem starševske skrbi

Tri leta od pretresljivega odvzema otrok

Simon Smole
foto: freepik

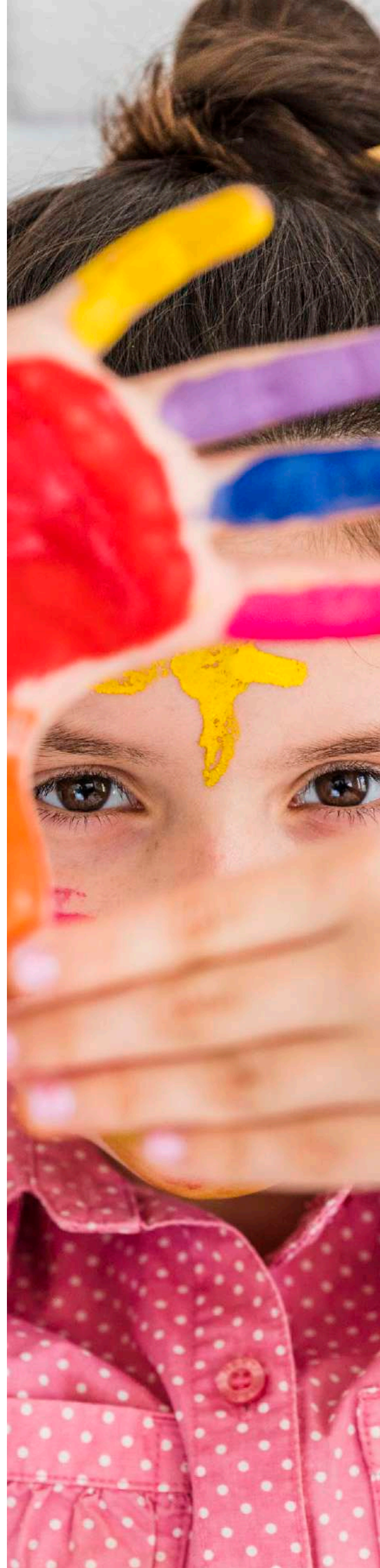
Pred tremi leti so v javnost prišli pretresljivi posnetki, ko je na vrata mame potrkal sodni izvršitelj in v spremstvu štirih socialnih delavk, policije in še dveh pomočnikov po štirih mučnih urah odvezel tri otroke, ki so se temu upirali. Varuh človekovih pravic Peter Svetina je ob mučnem odvzemu otrok javno apeliral na odgovorne, da je to skrajni ukrep in da mora potekati na human način. Ta postopek dodelitve skrbništva otrok se na sodišču vleče že štiri leta. Ko je zadevo vodila prva sodnica, je imela skrbništvo mama, po zamenjavi sodnice je dobil skrbništvo oče. Zdaj se je v zadevi, kot je poročala RTV Slovenija, zgodil nov preobrat: Center za socialno delo (CSD) sodišču predlaga, naj otroke dodeli materi. Sodišče je sicer pred pol leta prepovedalo vsakršne stike z materjo, kot tudi sorodniki po njeni strani, zdaj pa socialne delavke ocenjujejo, da naj otroke v skrbništvo spet dobi mati. Sodnica Vera Gams Premerl, ki je otroke dodelila očetu, ni prekinila mučnega postopka odvzema in je naročila, naj z delom nadaljujejo in po pričevanjih celo izjavila: »Socialna delavka naj vam pomaga. Če bi bila jaz tam, bi jaz to naredila.« V medijih se pojavljajo očitki, da naj bi pravnomočen sklep o stikih tako dolgo prirejala v očetovo korist, da mu je nazadnje dodelila otroke, materi pa prepovedala stike ne le z otroki, ampak tudi z javnostjo.

Nevenka Šorli, zdaj že nekdanja odvetnica matere, trdi, da v konkretnem primeru sodni red ni bil spoštovan in je bil spis nezakonito dodeljen Gams Premerl, ki ni razporejena na družinski oddelek. Odvetnica je v intervjuju, potem ko ni več zastopala matere, takole opisala delovanje dotične sodnice: »To je zloraba sodniške funkcije, neke vrste privatizacija, ko sodnik kreira odločitve mimo zakona v korist ene stranke – seveda ima za to motiv, ki ga stranka ne more poznati. Ne šola ne CSD nista znala pomagati otrokom, sledili so izključno navodilom očeta in sodnice.« Okrožno sodišče neomajno štiti sodnico – predsednik sodišča je zavrnil zahtevo po izločitvi sodnice, ki je namreč sestra sodelavca očeta otrok. Šel je celo tako daleč, da je vložil kazensko ovadbo zoper neznano osebo, ki je v javnost dala elektronsko sporočilo, v katerem sodnica CSD-ju predlaga, kako naj odloči glede skrbništva otrok.

Opisani primer kaže na problematično prepletanje vlog sodišča in centra za socialno delo. Sodišče je namreč s strani pristojnega centra za socialno delo prejelo predlog za začasno odredbo. Slednja pomeni, da sodišče prejme zahtevo, naj urgentno uredi položaj v družini, saj so otrokove koristi tako ogrožene, da ni mogoče čakati na zaključek pravnega postopka. Kdaj pa otrok velja za ogroženega? Večinoma gre za primere, ko je otrok žrtev nasilja v družini ali pa gre za zanemarjanje otroka. A pred vložitvijo tožbe s strani očeta z družino ni bilo nobenih problemov. Otroci so imeli normalno otroštvo z mamo in babico, ki je bila v bližini, oče pa je družino le občasno obiskoval. Z razvezo pa se je začela maščevalna vojna. Sosedje materine družine so na sodišče, v šolo, CSD in še kam poslali pismo s pohvalami matere in hkrati opisali, kako odtujen je oče. Pismo so napisali potem, ko so postajali obiski policije na domu otrok čedalje pogostejši zaradi očetovih prijav, da mu mama preprečuje stike. Odvetnica Šorli pravi, da sodnice pismo ni zanimalo, kot tudi nič drugega v zvezi z mamo in razmerami pri njej.

Kako torej razrešiti nastalo situacijo? Glede na kontaminiranost sodnice je smiselno, da o primeru odloči višja sodna instanca. A prvostopenjsko sodišče pritožb stranke ni nemudoma posredovalo v reševanje sodišču druge stopnje. Zaradi tega se postopki zavlečejo za več mesecev, kar je izrecno v nasprotju z otrokovo koristjo. Skladno s 3. členom Konvencije o otrokovih pravicah mora biti v postopkih, v katerih so vložena pravna sredstva in so udeleženi otroci, zadeva hitro in brez odlašanja predložena višjemu sodišču v nujno odločanje. Poleg tega se je morala sodnica zavedati, da gre za hud in boleč poseg v otrokovo življenje in ga je zato treba izpeljati humano ter z največjo mero občutljivosti, a je kljub temu oster odvzem otrok še vzpodbujala. Za strokovno odločitev so sodišču na voljo tudi izvedenci klinične psihologije. V konkretnem primeru je bil sklep o izvedencu izdan že leta 2018, a eden od staršev z njim ni želel sodelovati, zato je izvedenec zadevo vrnil sodišču. Kaj pa jasna odločitev otrok, da želijo biti pri materi? Mnenje otroka je za sodišče vsekakor pomembno in ga ne sme prezreti. Mora pa hkrati oceniti, ali je otrok zadosti star in zrel, da ga lahko izrazi, in ali je izraženo mnenje res pristno. Sodnica je to voljo ignorirala. Starost petnajst let je tista zakonska meja, po kateri se otroka ne more več siliti v situacijo, ki si je ne želi. Koliko se v takih postopkih sicer upošteva mnenje otroka, mlajšega od 15 let, je znova odvisno od primera do primera in izvedenskega mnenja, ki pa ni bilo izdelano.

Poleg očitnega, da štiriletna saga najbolj škodi otrokom, se je v tem primeru pokazalo, da sistem odpove, kadar se ne upošteva vseh akterjev v procesu in proceduralnih pravil. To, da so otroci že nekajkrat od očeta zbežali h mami, najbrž ni nepomembno dejstvo, ki pa sodnice ni ganilo, tako kot ne njihov brutalni odvzem. “

»Včasih so nekateri komentirali, da to ni poklic za ženske«

Petra Znoj
foto: policija

Klavdija Mlakar je pomočnica načelnika policijske postaje Ljubljana Vič. V policiji je zaposlena dvajset let, za ta poklic pa se je odločila že v osnovni šoli.

»Željo po tem poklicu pripisujem dogodkom, ki so se mi zgodili v življenju. Zelela sem si pomagati posameznikom, ki grejo čez enake ali podobne situacije,« pojasnjuje svojo odločitev. Takrat je obstajala Srednja policijska šola, vendar ženskam vpis še ni bil omogočen, saj so to možnost vpeljali kasneje. Tako se je odločila in se vpisala v drugo srednjo šolo, vendar želja po poklicu policistke ni poniknila. Ko je zaključevala srednjo šolo, se je odločila, da se vpiše v program prekvalifikacije za poklic policistke, kot tudi na vzporedni študij Visoke policijske varnostne šole in tako je postala policistka.

»Sem oseba z veliko mero empatije. To, da lahko v tem poklicu predvsem pomagam drugim, me izpopolnjuje kot osebo in napolni z osebnim zadovoljstvom. Tudi ko stopim skozi vrata policijske postaje in grem proti domu, se moje poslanstvo ne konča. Vedno sem na voljo za pomoč, za nasvete in podobno. Policistka sem s srcem in dušo,« pove.

Včasih je bilo vse drugače

»V pogovorih s starejšimi sodelavci sem pogosto slišala, kako je bilo včasih v policijskih vrstah. Bilo je prisotno spoštovanje. Moram reči, da se je odnos ljudi do policistov, policistk spremenil, tudi če primerjam obdobje pred dvajsetimi leti, ko sem vstopila v policijske vrste, in danes. Spominjam se otroških dni, ko je policist ustavil mojega očeta. Bila sem tiho in poslušala pogovor med njima. Ko sem sama postala policistka, pa sem bila večkrat priča nedostojnemu odnosu in neprimerni verbalni komunikaciji s strani ne samo mladoletnikov, temveč tudi mlajših otrok. Danes, ko sem mati dveh punčk, sem prepričana, da smo starši tisti, ki moramo otrokom dajati zgled in jih voditi na poti do spoštovanja vseh,« pravi o trenutni situaciji.

Podatki raziskave Ogledalo Slovenije družbe Valicon iz leta 2021, ki spremlja stopnjo zaupanja v institucije in poklice, je pokazala, da je bilo takrat zaupanje v policiste visoko in se ni nižalo. Situacija pa se je spremenila med obdobjem pandemije koronavirusa, ko so bili policisti večkrat videni kot tisti, ki omejujejo pravice posameznikom.

»Sama imam občutek, da je soočanje z zdravstveno krizo prineslo pomanjkanje razumevanja, potrpljenja in empatije. Odnosi so se ohladili. Policisti svoje delo opravljamo isto kot pred tem, vendar je tudi v naših vrstah kriza zaradi pomanjkanja kadra. Čeprav je mogoče kdaj v medijih prikazano drugače, pa sem prepričana, da nam je policistom v prvi vrsti še vedno najbolj pomembno to, da lahko ljudem pomagamo in jih varujemo,« o tej situaciji meni Klavdija.

Kako družba gleda na ženske policistke?

»Spet bom primerjala časovno obdobje, ko sem vstopila v policijske vrste, in danes, po dvajsetih letih. Takrat, se mi zdi, da je družba na ženske v policiji gledala drugače. Bilo nas je manj in je bil to nek nov pojav. Občani so me pogosto spraševali, ali mi kot ženski in kasneje mami ta poklic ne predstavlja prevelike obremenitve? Bili so tudi posamezniki, ki so komentirali, da to ni poklic za ženske. Sedaj imam občutek, da smo v družbi bolj sprejete kot takrat. Ljudje so spoznali, da tudi v Policiji potrebujemo ženske, saj se je v nekaterih primerih pokazalo, da je ravno pogovor z žensko ali zgolj tisti prvi stik z žrtvijo pomagal k lažji rešitvi problema. To se je pokazalo predvsem na področjih družinskega nasilja, kaznivih dejanj, v katerih so udeleženi otroci in podobno,« pojasnjuje Klavdija.

Kot pravi, se nikoli ni primerjala z moškimi sodelavci ali mislila, da bi bil ta poklic za žensko težji. Vedno je bila mnenja, da so enakopravni ter da so vsi oblečeni v enako uniformo, da občani enako pričakujejo tako od policista kot od policistke: »Je to nevaren in bolj zahteven poklic? Je. Ne le za nas ženske.

Tudi za moške. Policisti in policistke nikoli ne vemo, ali se bomo vrnili k svojim družinam živi in zdravi, saj smo izpostavljeni situacijam, na katere pogosto nimamo vpliva. Naše družine vedo, da se nam lahko v službi zgodi tudi najhujše. S hčerama imamo večkrat pogovore o mojem oziroma najinem poklicu, saj je tudi mož policist. Poskušava jima razložiti, kaj pomeni poklic policista, in da nas v kriznih situacijah žene zavest, da hočemo ljudem čim bolj in čim prej pomagati. Žrtvujemo svoja življenja za ljudi, ki jih niti ne poznamo, in hčerki to razumeta. In ta zavest policista je pri vseh ista ne glede na spol osebe, ki nosi uniformo.«

Vsak policist delo nosi domov

Kot pravi Klavdija, vsak policist v določeni meri nosi del svojega dela domov, še posebej, ko so izpostavljeni nekim tragičnim dogodkom: »Takrat traja nekaj časa, da stvari predelaš, še posebej, če so na primer v dogodke vpleteni otroci, sam pa si starš. V teh primerih imamo v službi možnost stvari predelati s pomočjo psihologov. Večkrat to tudi pomeni, da morajo naši otroci nato poslušati kakšno 'dodatno predavanje' o tem, na kakšne nevarnosti morajo biti pozorni in kako ob takih situacijah odreagirati. In pogosto nato slišim njun stavek: 'Ja, mamiiiiiii. To si nama že stokrat povedala.' V času njene policijske kariere se ji je enkrat zgodilo, da jo je storilec kaznivega dejanja spraševal po njeni hčerki, ki je bila takrat stara dve leti. Ko se je po nočni službi vračala do svojega vozila na parkirišču policijske postaje, je opazila na vratih poškodbo. Dolgo poškodbo narejeno z ostrim predmetom, na tisti strani, kjer se je nahajal otroški sedež. »To sem vsekakor vzela kot resno grožnjo in občutki so bili neprijetni. Sicer storilcu dejanja ni bilo mogoče dokazati, ampak neprijeten občutek ostane. Storilci takih dejanj seveda vedo, da smo starši še posebej zaščitniški do svojih otrok, zato se v naših postopkih večkrat grožnje nanašajo ravno na naše svojce.«

Nove kitajske ekonomske reforme v Xijevem tretjem mandatu

Jernej Meden
foto: fmprc.gov.cn

»Večina ljudi ves čas ne spremnja rasti BDP-ja« je v govoru 13. marca dejal kitajski premier Li Qiang ter dodal, da je ljudem »bolj mar za stvari, ki se dogajajo v njihovem vsakdanjem življenju, kot so nastanitev, zaposlitev, izobrazba, zdravstvo in okolje.« Zdi se, da Li Qiangov govor podaja interpretacijo Xijevega projekta »skupne blaginje«, lansiranega leta 2021, katerega osrednji namen je kvalitativna rast, ki se med drugim osredotoča na razvoj visoke industrije, odpravljanje relativne revščine in neenakega razvoja med podeželjem in mestom ter zeleni prehod. Za realizacijo omenjene vizije se bo morala Kitajska lotiti obsežne in ambiciozne reforme na ponudbeni strani gospodarstva, ki naj bi kitajsko gospodarstvo naredila bolj odporno in produktivno. A za razliko od liberalnih in neoliberalnih strategij Kitajska omenjenih ciljev ne bo zasledovala z deregulacijo in decentralizacijo oziroma z zmanjšanjem vloge Kitajske komunistične partije (KKP) v gospodarstvu, temveč z dodatno konsolidacijo sicer že trdnega nadzora KKP nad zasebnim sektorjem.

Ekonomska ekipa pod vodstvom premiera Li Qianga se po nastopu Xijevega tretjega mandata, čigar učinki so lahko vidni na primer v prestrukturiranju kitajske vlade, pripravlja na strukturne reforme, ki bodo spodbujale potrošnje gospodinjstev in povečanje kitajske samozadostnosti, še posebej na področju visoke tehnologije. Gotovo je, da pri tem ne bo šlo za trgu nenaklonjene politike, ampak za ukrepe, ki bodo skušali nadaljevati že dalj časa obstoječe kitajske ambicije po zmanjšanju odvisnosti od izvoza in investicij v notranjo potrošniško ekonomijo.

Partija pod Xijevim vodstvom je v kontekstu plana za reorganizacijo centralne vlade, ki naj bi se realiziral do konca leta, ta mesec oznanila ustanovitev nove centralne finančne komisije, ki bo bdela nad kitajskim finančnim sektorjem. Po poročanju Asia Times naj bi Xi s tem želel zatreti interese partijskih frakcij, ki so imele in še imajo ključen vpliv nad bančnimi in finančnimi reg-

Novi kitajski premier Li Qiang

ulativnimi telesi. Skupen interes obojih pa je vendarle temeljil na ohranjanju statusa quo v 76 bilijonov dolarjev vrednem kitajskem finančnem sistemu. Kot zapiše William Pesek iz Asia Times, Xi namesto »nadaljnjege toleriranja internih bojev med kitajskimi finančnimi in bančnimi regulatorji ustvarja razširjeno državno telo, ki bo skrbelo za to, da opravi velike poteze. Vplivna kitajska Komisija za regulacijo bančništva in zavarovalništva bo ukinjena, medtem ko bo Komisija za regulacijo vrednostnih papirjev prejela večji vpliv, saj bo neposredno podrejena državnemu svetu.«

Obuditev novega telesa za nadzor financ se odvija hkratno z ambicijami voditeljev po spremembah v kitajskem gospodarstvu, ki se je pretekla tri leta soočalo z omejitvami zaradi virusa covid-19, nepremičninsko krizo in šibkim zunanjim povpraševanjem po kitajskih izdelkih. A kot opaža ekonomist Michael Pettis, naj bi bila povečana centralizacija in še vidnejša vloga KKP nad finančnim in bančnim sektorjem del ukrepov Pekinga za brzdanje ekscesnih dolgov kitajskih lokalnih oblasti. Vse od krize leta 2008 smo na Kitajskem pričali eksploziji tako imenovanih finančnih instrumentov lokalnih oblasti (FILO), s katerimi so slednje financirale ogromne infrastrukturne projekte. FILO so bili zasnovani, da bi oblasti lahko obšle omejitve na najmanjše posojil s pomočjo vzvodov, ki so po besedah Williama Peska »v bistvu zunajbilančno zadolževanje.« Model, ki mu je Kitajska sledila v preteklih desetletjih, še posebej po krizi 2008-2009, je tako temeljil na zavezanosti visokim ciljem rasti BDP, doseženi z infrastrukturnimi spodbudami in financiranimi z najemanjem dolgov.

Posledica omenjenega modela razvoja na Kitajskem so tako postali izjemno viso-

ki in na dolgi rok finančno nevzdržni dolgovi lokalnih oblasti, ki naj bi po podatkih Mednarodnega finančnega sklada znašali kar 9.5 bilijona dolarjev. V tem kontekstu bo namen novega centralnega finančnega telesa predvsem povečati moč centralne vlade nad financami lokalnih oblasti – moč, ki je po poročanju Caixina pretekli komite ni imel.

Stranski učinek modela bliskovite kitajske gospodarske rasti je bil razvoj notranje neuravnoveženega gospodarstva. Reforma pa predpostavlja odmik od modela rasti, ki sloni na odvisnosti od investicij, ki so poganjale enormno zadolževanje lokalnih vlad. A kot opozarja Michael Pettis, se omenjena reforma ne ukvarja le z vprašanjem ekonomskih politik, ampak je del širšega konflikta med lokalnimi oblastmi in Pekingom za nadzor nad gospodarstvom in finančnim sistemom. Sprememba kitajskega gospodarstva in krepitev notranje potrošniške ekonomije, ki bi temeljila na kvalitativni rasti, zato predpostavlja preobrazbo finančnih, poslovnih in političnih institucij, ki bi Pekingom omogočile, da uvede neposreden nadzor nad lokalnimi finančnimi tokovi. Kot ugotavlja Pettis, »kar Kitajska potrebuje, niso politiki, ki najbolje razumejo in snujejo potrebne ekonomske in finančne reforme, temveč politiki, ki razumejo lokalno politiko in so zmožni te reforme uveljaviti kljub ostremu lokalnemu nasprotovanju.«

Zdi se, da napovedani plan za preobrazbo kitajske vlade, še posebej finančnega sektorja, ni gola posledica Xijeve ideološke želje po konsolidaciji in centralizaciji lastne oblasti, temveč je del širših ambicij kitajskih snovalcev reform po dejanski spremembi modela rasti, ki je v preteklih desetletjih postal več kot očitno nevzdržen. “

Padec SVB odmeva tudi v EU

New York – Štiri največje ameriške banke so v prvem tednu marca izgubile 52 milijard dolarjev tržne vrednosti, potem ko so delnice banke Silicon Valley Bank Financial padle za 60 odstotkov. Težave v banki so sprožile zaskrbljenost glede celotnega bančnega sektorja, močno nihanje delnic so zabeležile tudi večje evropske banke (Credit Suisse, Deutsche Bank). Analitiki propad banke pripisujejo njeni (pre)veliki vpletenosti v tvegani in zasebni kapital, ki ga je prizadelo višanje obrestnih mer, te pa so uvedli za zaježitev inflacije. sta/nb

Macron preživel nezaupnici

Pariz - Francoska vlada je v ponedeljek v narodni skupščini prestala obe glasovanji o nezaupnici, ki sta ju proti njej vložili sredinska koalicija Liot s podporo levice in pa skrajno desni Nacionalni zbor. Po oceni vlade je reforma nujna za obstoj pokojninske blagajne, a ji nasprotujeta dve tretjini Francozov. V ponedeljek so se v prestolnici nasprotniki reforme spopadli s policijo, ranjenih je bilo 11 policistov, aretirali so 243 ljudi. sta/nb

Srbija & Kosovo

Ohrid – Srbija in Kosovo sta se v soboto po 12-urnih pogajanjih dogovorila o izva-
janju sporazuma o normalizaciji odnosov, vendar srbski predsednik Vučić in kosovski premier Kurti nista ničesar podpisala. Med drugim so se s pomočjo evropskih pogajalcev dogovorili, da takoj začnejo pogajanja glede vzpostavitve skupnosti srbskih občin, ki je osrednji del pogovorov in tudi prejšnjih sporazumov. sta/nb

Protesti v Afriki

Nairobi/Abuja/Dakar/Tunis – Vkenijski prestolnici so se v ponedeljek zbrali protestniki, ki nasprotujejo visokim življenjskim stroškom in represivni vladi Williama Rute, med drugimi so aretirali opozicijskega vodjo Raila Odingo. Protesti so po celi državi potekali že čez teden. Minulo nedeljo so protestniki v Južni Afriki nasprotovali energetskemu varčevanju, zaradi čedalje hujše represije nad državljanji in draginje so bili protesti še v Nigeriji, Senegalu in Tuniziji. wsws/reuters/nb

Zelenočrni Joe

Washington/Anchorage – Administracija predsednika Joeja Bidna je odobrila obsežen Projekt Willow, ki predvideva izkoriščanje nahajališč v rezervatu v zvezni lasti, pod katerim se po ocenah nahaja 600 milijonov 159-litrskih sodov nafte. Odobritev je zmaga zveznih kongresnikov z Aljaske ter koalicije aljaških domorodcev, ki so projekt označili za vir novih prihodkov in delovnih mest. Oblasti so napovedale tudi zaščito celotnega območja Arktičnega oceana okrog Aljaske pred novimi naftnimi ali plinskimi projekti, okoljski aktivisti pa trdijo, da to ne bo odtehtalo škode, storjene s Projektom Willow, zato so v znak protesta Beli hiši poslali več milijonov pisem ter peticijo z več milijoni podpisov, napovedali so tudi tožbe. sta/nb

Primanjkljaj grobarjev v hrvaških občinah

Jernej Meden

Določene občine v sosednji državi se soočajo s primanjkljajem grobarjev – zaposlenih, ki skrbijo za grob in so zadolženi za fizična dela, kot je izkop in priprava groba ter urejanje okolice. Gre sicer za glede na hrvaški standard solidno plačano – po poročanju HRT naj bi se plače grobarjev gibale od 663 do 1061 evrov –, a fizično naporno in družbeno stigmatizirano delo, zaradi česar naj bi bil po mnenju hrvaških grobarjev poklic nezanimiv za mlade ter neprimeren za ženske.

V hrvaških občinah Rakovec, Ludbreg ter v Karlovcu, v Novem Vinodolskem in v Biljevcu v varaždinski županiji zaradi pomanjkanja delovne sile iščejo grobarje. Največji problem pri iskanju imajo v Ludbregu, ki se nahaja v varaždinski županiji, kjer so morali zaradi pomanjkanja grobarjev omejiti število pokopov na tri na dan. V Ludbregu je sicer trenutno zaposlenih osem grobarjev, ki opravljajo pokope na dvanajst različnih pokopališčih v Ludbregu in okolici. Za ponazoritev: dva grobarja za izkop enega groba potrebujeta približno štiri ure ter morata hkrati biti prisotna med pogrebom ter na koncu zasuti grob.

Kot izpostavlja direktorica podjetja Lukom Ludbreg Spomenka Škafec, gre za deficitaren poklic, čeprav so plače za hrvaške razmere dobre. Dodaten faktor je tudi dejstvo, da v to službo ne zaposlujejo žensk, čeprav naj bi se te po besedah Škafec pogosto zanimale za ta poklic. V razpisu za delovno mesto so slednje sicer vključene, a v podjetju zaposlujejo izključno moške. »*Mi res nimamo problemov ne z veroizpovedjo ne z narodnostjo ne s spolom, a to je težko fizično delo,*« odločitev utemeljuje Škafec.

Po poročanju Večernjega lista se s pomanjkanjem grobarjev soočajo tudi v občini Prelog, kjer iščejo osebo z vozniškim izpitom B-kategorije, izkušnje pa niso predpogoj. Problem naj ne bi bila plača in delovni pogoji, saj podjetje ponuja nadomestilo za stroške prevoza in prehrano, regres, božičnico in letno nagrado. Glavna težava v omenjeni občini leži v dejstvu, da se je veliko mladih zaradi višjih plač preselilo v Avstrijo in se na Hrvaško vračajo zgolj ob vikendih. Zaradi tega se občina sooča s kroničnim pomanjkanjem delovne sile pri deficitarnih poklicih, med katere spadajo tudi dimnikarji. Poleg omenjenih občin razpise za delo grobarja redno objavljajo tudi na Reki, a se javlja le majhno število kandidatov, zato razmišljajo tudi o

zaposlovanju tujcev.

Kronično pomanjkanje grobarjev ni zgolj hrvaški problem; z istim problemom se soočajo tudi v Nemčiji, kjer skušajo težavo rešiti s študentskim delom. A po mnenju mnogih hrvaških pogrebnikov je težava v tem, da so se mnogi starejši delavci upokojili, mladih pa delo ne zanima oziroma so se, vsaj v določenih regijah, preselili na zahod.

Primanjkljaj delavcev hrvaška obrtniška zbornica že od leta 2016 rešuje z izpitom strokovne usposobljenosti za poklic pogrebnika, ki zajema znanje iz prava in pravnih predpisov v obrtništvu, osnov gospodarstva in poznavanja priročnika za usposabljanje pogrebnikov. To leto bo izpit potekal 25. marca.

V državi, kjer letno opravijo med 50.000 in 60.000 tisoč pogrebov, pomanjkanje delavcev ponekod rešujejo z omejevanjem pogrebov, večinoma pa pogrebi potekajo normalno, a to predpostavlja več truda in požrtvovalnosti s strani delavcev. Čeprav se hrvaška komunalna podjetja zaenkrat še ne nagibajo k zaposlovanju tujcev, bi to v bližnji prihodnosti po besedah Nenada Kocijana iz podjetja 5P International lahko postala realnost.

Hrvaška pri iskanju grobarjev in pogrebnikov v Evropi sicer ni osamljena. Tudi v Sloveniji gre za deficitaren poklic, čeprav se pri nas zaenkrat še ne soočamo s takšnimi težavami kot na Hrvaškem. Pogrebnike naj bi trenutno iskali v Kamniku, Novi Gorici, Cerknici in Laškem. V Pogrebnem podjetju Maribor medtem omenjajo, da se včasih zgodi ponovitev razpisa, a da večjih težav pri iskanju delavcev nimajo. Omenjeno podjetje sicer za omenjeno delo zaposluje tudi ženske, a se te na njihove razpise redko prijavljajo. Po poročanju ptujinfo plače pogrebnikov v Mariboru sicer znašajo med 1300 in 1600 evrov bruto, k temu pa so prišteti še vsi dodatki za opravljanje nadur, nočno delo ter ure, opravljene med vikendi in prazniki.

Pomanjkanje grobarjev na Hrvaškem je torej posledica staranja prebivalstva na eni strani in odhoda oziroma neatraktivnosti poklica med mladimi ter omejitve dela na moški spol na drugi. Čeprav večina hrvaških podjetij, ki se ukvarjajo s pogrebnimi dejavnostmi, zaenkrat še ne omejuje pogrebov, bi to v prihodnosti lahko postala realnost v več občinah. Po besedah mnogih pogrebnikov se tako zdi, da bodo hrvaška podjetja kmalu pričela z zaposlovanjem tujcev in uvozom tuje delovne sile. ☞

BARCELONA PUB OSIJEK

**SOLIDARNO
UZ BARCU!**

PUNKPARTI

Solidarnost punk scene v Osijeku in Novem Sadu

Saša Paprić
podoba:
DeLimanoss FB

Tako zaradi relativne bližine obeh mest kot zaradi podobnih glasbenih preferenc sta Osijek in Novi Sad začetek 21. stoletja zaznamovala z redno kulturno izmenjavo. Najbolje se je odnesla na punkrockovski sceni, kjer so izmenjavo uredili tako, da je nova zasedba, po nastopu v domačem mestu, nastopila tudi v bližnjem večjem mestu v sosednji državi. Tako bi moralo biti tudi z novosadsko zasedbo De Limanos, ki se je odločila za nastop v manjšem klubu Barcelona v Osijeku, kjer pa se ni vse izšlo po načrtih.

Čeprav je bil vstop prost in je skupina nastopila brez honorarja, se je sobotni večer, ki bi moral biti zabaven in sproščujoč, v prvi vrsti spremenil v finančno nočno moro. Koncert je prekinil državni inšpektorat v spremstvu močnih sil Ministrstva za notranje zadeve, ki so celo blokirale cestni dostop do kluba. Na mestu so podelili tudi vrsto astronomsko visokih kazni in odredili zaprtje kluba za mesec dni. Šlo je za jasno demonstracijo sile, ki naj bi nastala na podlagi anonimne prijave.

Da Osijek Barcelona ne bi »šla v nič«, so zadnji dan pred odhodom na prisilne počitnice v klubu pripravili Pankparty, dogodek, na katerem so želeli združiti celotno urbano sceno iz Osijeka, tako da je Barcelona pokala po šivih, a tokrat brez inšpekcijskega nadzora.

Prav tako se v sklopu prijateljstva in kulturne izmenjave v Novem Sadu pripravlja povratni dogodek, koncert z naslovom *Solidarno uz Barco!*, kjer bodo ob De Limanos nastopile še zasedbe Killo Killo Banda, Neuspeh, First Flame in Shoplifters, prihodek od prodaje vstopnic pa bo namenjen plačilu kazni v klubu Barcelona. Ta je vendar eno tistih mest, ki resnično prispevajo h kulturni sceni svojegakraka s stalnimi razstavami, nastopi DJ-jev in koncerti ter pub kvizi. Z zaprtjem Barce je tako ponudba vsebin v Osijeku občutno okrnjena.

Prisilni odhod Barcelone na nenačrtovane počitnice prihaja tik po ne tako dobrih novicah o negotovi usodi še ene oaze urbane kulture v Osijeku, in sicer studiev društva Slama, ki se nahajajo v neprenovljenem delu državnega arhiva. Ti so tik pred preureditvijo, kar pravzaprav pomeni, da se bo izgubilo tudi prostor za stalne dogodke, kot so glasbeno-vizualna platforma Slamanja, obrtniški sejem ReArt, 24-urno risanje stripov in prostore za vaje lokalnih bendov ter ateljeje za umetnike.

Podobno usodo na drugi strani meje, v Novem Sadu, doživlja klub CK13, ki mu prav tako grozi deložacija. Za zgled bi lahko mestne oblasti vzele Mediko v Zagrebu ali Metelkovo v Ljubljani, ki sta med redkimi prostori uspešnega boja urbane kulture za svoj prostor. Žal se tudi mestne oblasti včasih obračajo po vetru in pri svojem delovanju niso koherentne. Spomnimo se denimo, kako so ljubljanski oblastniki iz Avtonomne tovarne Rog v Ljubljani dobesedno nasilno izvlekli njene uporabnike, zdaj pa hočejo na istem mestu ustvariti enak prostor, s to razliko, da bi ga nadzirali sami in od tega tudi služili. “

Križ na mestu brodoloma, Cutro, Kalabrija

Kazanje s prstom ne bo rešilo mrtvih

Chiara Agagiù
foto: ANSA,
Carmelo Imbesi

Število mrtvih v brodolomu ladje z migranti, ki je 26. februarja doživela brodolom blizu kalabrijskega mesta Cutro, se je povzpelo na 87, po tem ko so v soboto našli truplo moškega, starega približno štirideset let. Pristaniške oblasti so truplo potegnile na kopno šele, ko ga je opazila skupina ribičev. Število mrtvih zdaj zajema 35 mladoletnikov, od tega 26 mlajših od trinajst let.

Ta najnovejša tragedija je sprožila vrsto medsebojnih obtožb o delitvi odgovornosti med oblastmi in ljudmi, ki bi jih bilo potrebno rešiti, pa tudi med njihovimi političnimi stališči. Premierka Giorgia Meloni je dejala, da je »vest vlade čista«, in nadaljevala, da: »dokler prihaja do odhodov od doma na čolnih, v groznem stanju in ob groznih vremenskih razmerah, bodo vedno izgubljena tudi življenja.«

Tragedija pri Cutru se je zgodila le nekaj dni pred drugim brodolomom blizu obal Libije. Mednarodna skupina za reševanje na morju, imenovana Alarm Phone, je Italijo obtožila krivdnega zavlačevanja pri reševanju ladje. »Italijanske oblasti so zavestno odlašale z reševanjem in jih pustile umreti,« je sporočila nevladna organizacija.

Vprašanja glede dogodka se tako nanašajo tudi na nove omejitve, ki jih je vlada nedavno uvedla za nevladne organizacije, ko je odgovarjala na zamudo pri reševanju ljudi v obeh primerih (februarskega in marčnega brodoloma). V primeru zadnjega se pod vprašanje postavlja tudi pomoč, ki jo je Italija pred tem namenila na libijsko obalo z napotitvijo reševalnih čolnov, ki pa niso bili sposobni organizirati reševalne akcije. Vlada je zavrnila vse vrste obtožb in obsodila evropsko izolacijo Italije pri vprašanju nezakonitega priseljevanja.

Glavno vprašanje, ki ostaja, je, kako naj se čim bolj potrudimo za reševanje življenj, saj Sredozemsko morje postaja eno največjih pokopališč na ozemlju Evropske unije. »Ta brodolom se ne bi smel zgoditi in treba je narediti vse, da se ne ponovi,« je v nedeljo glede nesreče dejal papež in pozval k okrepitvi legalnih poti za begunce in migrante, ki bi želeli priti v Evropo. “

Clakočar Zupančič z radijskim voditeljem Sandijem Morelom

Urška Klakočar Zupančič poje Céline Dion

Brigita Gračner
foto: radio Robin

Domači politiki vsake toliko pokažejo ali preizkušajo svoje umetniške sposobnosti, med drugimi tudi glasbene. Včasih se tovrstnih podvigov lotijo v dobredelne namene, včasih so v to vrženi s strani kakšnih provokativnih novinarjev, mnogokrat pa se s petjem in igranjem izpostavijo zaradi vzbujanja pozornosti samega. V tej luči nam je z orglicami v sklopu božičnega voščila zaigral že Lojze Petrlje, Zofija Mazej Kukovič pa je na primer zarepala s 6Pack Čukurjem. Rekorder v tovrstnih nastopih je gotovo Borut Pahor, ki je s Čuki zapel pesem *Ti moja rožica*, z Alfijem Nipičem pa *Slovenija, od kod lepote tvoje*, če omenimo vsaj dva primera nekdanjega predsednika države. Najbolj nedavno pa je presenetila predsednica Državnega zbora ter članica stranke Gibanje Svoboda Urška Klakočar Zupančič. V gostovanju na Radiu Robin je odpela vodilno skladbo filma *Titanik*, to je *My Heart Will Go On* kanadske zvezde Céline Dion.

Iz posnetka je zaznati, da nekaj sposobnosti glede izvajanja omenjene skladbe ima. Angleško besedilo je dobro izgovarjano, lahko jo pohvalimo tudi glede živčnosti in stopnjevanja dramatičnosti na pravih delih skladbe. Njena izvedba pa se zamaje z vidika tonalitete, ki je vendarle pri petju primarnega pomena. Sicer ne gre za največje *fušanje*, kar smo ga bili deležni kdajkoli s strani politikov, pa tudi znanih pevcev. Vedno lahko kvaliteta, predvsem pa glas, niha, zaradi okoliščin, kot sta trema, izčrpanost glasu ali slabo ozvočenje. V primeru nastopa Klakočar teh slabih okoliščin ni bilo zaznati, njen glas pa je vseeno nekoliko preveč modulariral po svoje, da bi nastop lahko ocenili kot dober. V poplavi družbenih omrežij se izlivajo poplave navdušenj in ogorčenj. A čeprav ji je za vzpodbudo čestitala tudi vokalistka Alenka Gotar, je dvomljivo, da bi prestala kakšno resno pevsko avdicijo.

V vsakem primeru njen nastop buri duhove in deli javnost tudi na splošno glede tega, ali je res potrebno in primerno, da se politični funkcionarji izpostavljajo na tovrsten način, ki je v zadnjih letih postal že kar svetovno PR pravilo. Kakšni zrdsi so lahko oproščeni, Klakočar, ki je sicer deležna tudi neupravičenih šovinističnih pripomb, pa je morda šla že nekoliko predaleč. Glede na to, da tudi politični protokol obnašanja in oblačenja večinoma ignorira, je morda ime svoje stranke vzela malce prereno. Svoboda namreč ni zgolj početi, kar ti srce poželi in neglede na druge, temveč lahko svoboda pogosto pomeni tudi (samo)omejitev. “

Kako sem postal človek

(Domov: Naslednja postaja Maribor - Primož Krašna, Forum Ljubljana, 2022)

Pia Nikolič
podoba: Forum Ljubljana

Sredi noči se je iz sobe na koncu hodnika zaslišal hehet razposajenih najstnikov, ki so pravkar ugotovili, da so pregradne stene med njihovimi sobami narejene iz siporeksa in ne iz zidakov. Kaj hitro je sledilo vrtnje lukenj skozi in nagajanje sosedom. Med boljšimi potegavščinami se je znašla ideja o tem, da je potrebno skozi steno narediti samo majhno luknjo, ki je prebivalec sosednje sobe sprva ne bo opazil, nato pa skozi, s pomočjo vžigalnika in razpršilca, v drugo sobo spustiti ogromen plamen.

Anekdot podobnih zgornji je poln vsak, ki je kdaj živel v dijaškem domu. Življenje v študentskih domovih se že vrši na nekem drugem, morda bolj odraslem nivoju. Dijaški dom pa je še najbolj podoben vojski. Nenehno si nadzorovan, alkohol in kajenje sta v sobah prepovedana, zato si je potrebno izmišljovati nove in inovativne načine zabave. Posebej kreativni so bili prebivalci domov v časih, ko še ni bilo interneta in računalnikov v sobah. Tedaj je Dijaški dom Ivana Cankarja na Poljanah v Ljubljani obiskoval tudi stripar in likovni pedagog Primož Krašna iz Budanj v Vipavski dolini.

»Vojne« zgodbe iz časov obiskovanja srednje šole je pogumno zbral v podolgovatem formatu, ki ga bodo preklinjali vsi imetniki standardiziranih knjižnih polic. Čeprav so - roko na srce - prav ljubitelji stripov verjetno že navajeni na nenavadne formate. (In posledično verjetno najslabši uporabniki digitalnih čitalnikov.) Strip Domov je sicer mehkih platnic, njegova velikost pa se približuje dvema tretjinama položenega A4 formata. Ležečih pasic smo iz njegovega opusa sicer vajeni že s spleta, kjer je prav tako v črnobeli tehniki z modrimi in rumenimi sencami na svoji spletni strani objavljaval avtobiografske stripe. Tokrat je del svojega življenja vzel še malo bolj pod drobnogled in ga sestavil v daljšo in enovito zgodbo. Barve pa je uporabil na način, da rumena predstavlja sedanost, modra pa predstavlja spomine na mladost.

Kljub temu, da je bil stripar v nenehnem gibanju, velikih panoramskih slik okolja pri njem nikar ne pričakujte. Med detajli in bližnjimi kadri vseh velikosti in zornih kotov bodo lahko le dobri poznavalci prepoznali subtilne obrise in kote centra Ljubljane, Maribora ali Vipavske doline. S tem nam da že na pogled vedeti, da v ospredje postavlja ljudi, sebe in svoje bližnje ter odnose med njimi, okoli katerih gradi zgodbo. Prav nekateri od njih so krivi, da je konec tragičen in, da šele konec zares razloži, zakaj je v naslovu naslednja postaja Maribor, saj se večina pripovedi odvije v Ljubljani. Krašna je s koncem knjige namreč zaključil pomembno poglavje v svojem življenju. In morda s tem (nevede?) napovedal nadaljevanje: Naslednja postaja: Maribor-predmestje?

Eden ni nobeden

Imeti več klubov, to je ta kapitalna moda

Matjaž Ambrožič
foto: wikipedia

Lastništva nogometnih klubov v zadnjih dveh desetletjih izdatno razburjajo športno stroko in javnost. Dileme še dodatno krepijo povezane lastniške strukture, ki obvladujejo več klubov hkrati. Rast ekonomskega modela, ki se bohota, ni nadzorovan, saj nacionalne nogometne zveze skrbijo le za svoja geografska področja. Medtem pa celinski ali globalni trgi kapitalu omogočajo gradnjo nevarnih nogometnih stebrov, ki organizacijo tekmovalnih motivov, morebitnim finančnim mahinacijam pa malodane ponujajo razcvet.

Piramidalno strukturo, ki je zagotavljala organsko tekmovalnost, je načelo srečanje nemškega in avstrijskega kluba v Ligi Evropa leta 2018. Leipziški in salzburški klub povezuje skupni sponzorski dežnik avstrijskega proizvajalca energijskih pijač. Dvoboj dveh Red Bullov se je nazadnje iztekel kot povsem legitimen, toda kluba sta v zadnjem desetletju skupno sklenila kar 19 igralških transferjev.

Glede na velikost in realno vrednost obeh Red Bullovih nogometnih izpostav drevo nogometne geneze dejansko ni bilo prizadeto. Vse drugače pa je, ko se lastniki velikih ali najbogatejših klubov namenijo ustvariti strateške povezave med klubi iz različnih držav. V teh primerih je manko regulativ toliko bolj vpadljiv. Zakaj? Abudabijski lastniki Manchester Cityja, ki se je pred dnevi lagodno uvrstil med osem najboljših evropskih ekip, so večinski deležniki tudi v španski Gironi, francoskem Troyesu, japonski Yokohami F Marinos, urugvajskem Montevideo City Torqueju, avstralskem Melbourne Cityju in celo v indijskem klubu Mumbai Cityja. Prednosti, ki jih tak globalni nogometni grozd omogoča, so številne. Prestopi igralcev in spremljajoči finančni tokovi, ki so lahko prikazani tudi kot interni ali delno-interni, izstopijo najprej. Tu so še izmenjave trenerskega in skavtskega kadra, kupa dragocenih statističnih podatkov, infrastrukture, izkušnje s področja športne medicine ter drugi tipi znanj in izkušnje.

Ob vsem tem pa je najbolj nevaren neenakovreden položaj posameznih klubov v okviru nogometnega mastodonta. Znotraj tega ima vedno prednost največji, najbogatejši in zato tudi najbolj uspešen – predvsem pa evropski klub. V obdobju, ko si zadovoljni navijači Manchester Cityja najbrž ponavljajo, da so njihovo nogometno strast nenadoma bla-

goslovile sile od zgoraj, so pristaši Cityjevih satelitov dolgoročno lahko le zaskrbljeni, kajti kapital oziroma profit iz njihov blagajn se prostodušno seli v Anglijo.

Floridska investicijska družba 777 Partners je v zadnjih letih postala večinski lastnik ali ambiciozni solastnik naslednjih klubov: Standard Liege (Belgija), Red Star Paris (Francija), Genoa (Italija), Sevilla (Španija), Vasco Da Gama (Brazilija), Melbourne Victory (Avstralija) in Herta Berlin (Nemčija). Direktorat v Miamiu zdaj že priglašča interes za nakup liverpoolskega Evertona. Trenutni pogled na lestvice nacionalnih prvenstev, v katerih redno tekmujejo omenjeni klubi, izda, da so prav vsi rezultatsko obubožani, njihovi navijači pa bridko razočarani. Če družbi 777 Partners uspe nakup Evertona, se bo njihova agonija le še podaljšala, saj se bo nato okrepljen Everton, ki tekmuje v daleč najbolj donosni in medijsko odmevni Premier ligi.

Podobni so primeri kapitalskih povezav angleškega prvotigaša Bournemoutha in francoskega kluba Llorent, pa lanskega premierligaša Sheffield Uniteda ter belgijskega Berschoota in francoskega Chateauroux. Najbogatejši Britanec Jim Ratcliffe, ki se poteguje za nakup Manchester Uniteda, ima v svojem portfelju že francosko Nico in švicarski Lozano.

V nedavnem intervjuju, ki ga je predsednik UEFA Aleksander Čeferin dal podkastu Overlap – vodi ga nekdanji zvezdnik Manchester Uniteda Gary Neville – je bilo govora tudi o spremembah evropskih regulativ na tem področju. Čeferin je zagotovil, da bodo statutarna določila na novo *pre-mislili*. Čeprav je na dlani, da je Čeferinovo pobudo Red Bull nemoteno preletel že pred petnajstimi leti.

Morali finančnih mogočnejšev najpogosteje oporekamo. Toda Tony Bloom, nekdanji profesionalni igralec pokra in uspešen poslovnež, ki je pred desetletjem kupil domači klub Brighton, operira pohvalno. Vsaj za zdaj. Angležu se je posrečilo Brighton okrečiti do tekmovalne stopnje, ki že močno iritira tradicionalno najslavnejše angleške klube. Poleg tega pa je Bloom izdatno prispeval k temu, da se je na evropskem nogometnem zemljevidu nenadejano pojavil tudi njegov Royal Union Saint-Gilloise, do predlani skrit tam nekje v belgijski drugi kakovostni diviziji. “

Antun Katalenić

Ženska regionalna balinarska liga

Podpisan je bil sporazum o ustanovitvi Ženske regionalne balinarske lige med predstavniki BK Novi Beograd, Hrvaško balinarsko zvezo in Balinarsko zvezo Slovenije. V prvi sezoni tekmovanja bodo na podlagi vabil nastopali klubi iz Srbije (Novi Beograd), Hrvaške (ŠB Čavle, Komiža in Pula) ter Slovenije (Krim, Postojna, Agrochem Hrast).

Nove stare pokalne prvakinje

Košarkarice Cinkarne Celje so osvojile svoj 17. naslov pokalnih prvakinj. V Slovenskih Konjicah so v finalu 32. izvedbe pokala članic z 72:67 ugnale kranjski Triglav, ki tako ostaja pri dveh pokalnih lovorikah. Za najkoristnejšo igralko turnirja je bila izbrana igralka Cinkarne Celja, Blaža Čeh. Pred vrhuncem letošnje sezone pokalne tekmovanja za članice je potekal zaključek devete sezone Mini pokala deklet. V kategoriji košarkaric do 14. leta starosti so naslov pokalnih prvakinj ubranile košarkarice škofjeloškega Domela.

Mladi vaterpolisti v Mariboru

Slovenska moška vaterpolska reprezentanca U-17 je turnir kvalifikacijske skupine B za uvrstitev na evropsko prvenstvo, ki bo med 8. in 15. avgustom v Turčiji, končala na 4. mestu. V mariborskem bazenu so premagali Avstrijo, nato pa tesno zgubili z Bolgari. Sledila sta še poraza z močnejšima reprezentancama Nemčije in Francije.

Začetek sezone dirk

Hrvaško dirkališče Grobnik pri Reki je bilo prvo prizorišče uvodne dirke državnega prvenstva v cestno-hitrostnem motociklizmu v razredih supersport 600 in superbike v letu 2023. V sončnem vremenu sta v novo sezono zmagovito vstopila Kranjčan Gašper Hudovernik (Moto Klub Grading) in Mariborčan Marko Bolko (RP moto, motokros klub).

Na poti v Moldavijo

Slovenski mladinci lovijo krstni nastop na evropskem futsal prvenstvu, kjer do sedaj še niso zaigrali. Še tretjič bodo sodelovali v kvalifikacijah za tovrstno evropsko prvenstvo. Ta teden igrajo tekme z domačini Moldavci, Poljaki in Kazahstanci. Prvenstvo stare celine bo septembra letos v hrvaškem Poreču.

Slovenija bo ženska, ali pa je ne bo!

Ali je Fajon glasnik femi-revolucije?

>>> Na Ropotalu smo neizmerno veseli odločitve zunanje ministrice Tanje Fajon, da bo slovenska zunanja politika odslej »feministična«. Ker gre za unikatno usmeritev v svetovnem merilu, ki po dolgem dolgem času Slovenijo postavlja v družbo najbolj naprednih demokracij, močno spodbujamo vlado, naj feminizem razširi še na ostala ministrstva. Spodaj je nekaj predlogov:

- Ministrstvo za (feministično) delo

Moškim se po treh tisočletjih spet obeta pranje posode

Vsem ženskam bi odsvetovali gospodinjska dela, delo pa bi pod kazensko odgovornostjo opravljali kar zaposleni na ministrstvu in vsi moški v ožji družini. Če pa bi slučajno kakšna želela kaj oprati ali zlikati, pa bi jim izplačali dodatke (po vzoru postavk sindikata Fides).

Ministrstvo za (femi) šport

Osnovno merilo v športu: Ema Klinec

Po fenomenalnem (oziroma femininalnem) skoku Eme Klinec so zadeve jasne: vsak moški, ki bo skočil prek 200 metrov, je ženska. Če ne takoj, pa po operaciji. Moški se bodo športa udeleževali samo, če so opravili vsa gospodinjska opravila in obvezno vsakodnevno oralno zadovoljitev partnerice (ali sosedice), moške slačilnice pa bodo imele odslej steklene stene.

Joc in "Joca" Pečečnik

Ministrstvo za (feministično) gospodarstvo

Uvedli bi ukrep, ki bi izenačil število moških direktorjev in ženskih direktoric: ker pa v Sloveniji ženskih direktoric primanjkuje, bomo nekatere preprosto – preimenovali! »Nove« direktorice bi bile: Joca Pečečnik, Iva Boscarol, Mirjana Batagelj, Mirka Bandelj in Marka Bitenc.

Ministrstvo za (feministično) obrambo

Bodoča generalka Anica Kosmač

Takoj bi prepovedali vse tanke in tudi nakupe novih, saj topovska cev preveč spominja na uveli falus. Najvišja generalka vojaških sil bi postala nezaposlena gospodinja brez vozniškega izpita, 76-letna Anica Kosmač iz Gribelj, ki ima največ »bojnih« izkušenj: preživela je že okoli 200 fizičnih napadov, 16 napadov s strelnim orožjem in 5 z nožem, dva moža z vrojim alkoholizmom, raka na dojki, 9 otrok in 73 kolin. V primeru morebitnih »moških vstaj« bo, kot pravi, osebno usmerjala havbice (ki so ženskega spola).

EX-PRESS

>> Po filmski uspešnici Pearl Harbor in celem kupu ameriških serij, filmov in dokumentarcev o napadu na WTC v New Yorku (9. 11. 2001) svetovna javnost nestrno pričakuje nov hollywoodski megahit o Severnem Toku 2. Ni pa še jasno, kdo naj bi igral v glavnih vlogah. **PRESS**

>> V ponedeljek so se pred ljubljansko mestno hišo zbrali nasprotniki gradnje kanala C0 iz stranke SDS. Za Ropotalo so izjavili: »Hvala Niki Kovač! Referendum o vodah nam je res odprl oči, zdaj se bomo za naravo borili do konca!« »Vsaj dokler ne odstopi Zoki!«, pa je dodala starejša gospa. **PRESS**

>> V Sloveniji smo pogumno podprli nalog za aretacijo ruskega predsednika Vladimirja Putina. Tudi ameriški predsednik Biden je izrazil zadovoljstvo: njemu se to ne more zgoditi, saj ZDA sploh niso podpisnice listine ICC (a. k. a. Haaško sodišče). No, ko smo že tukaj: v

Iraku so 20. marca ravno praznovali 20. obletnico prijazne ameriške invazije na njihovo državo. Ameriške vojske zdaj tam ni več, v Iraku je zaživela zgledna demokracija, le da ima volilno pravico nekje od 150.000 do 1.000.000 manj ljudi. **PRESS**

>> V Beltincih so uknili botre pri birmi, med drugim zaradi težav pri izbiri in zaradi visokih pričakovanj v zvezi z darili, s čimer se izgublja duhovni vidik birme. Starši birmancev so prestrašeni in zmedeni, saj zdaj ne vedo, kako in s čim prepričati otroke, naj hodijo v cerkev. **PRESS**

Med vsemi, ki boste do 30. marca 2023 na naš e-poštni naslov: nagrada@megafon.si poslali pravilno rešitev (označena polja v vseh treh sudokujih) bomo izžrebali 3 srečneže, ki bodo prejeli denarno nagrado!

Rešitvi dodajte sledečo izjavo:

**Izjavljam, da sem seznanjen/a in se strinjam s splošnimi pogoji sodelovanja v nagradni igri "Sudoku", ki so objavljeni na spletni strani Megafon.si.*

1. nagrada: majica, kapa, svinčnik Megafon
2. nagrada: majica, svinčnik Megafon
3. nagrada: kapa, svinčnik Megafon

lahek

	2			4			6	
	6				8	5		4
					3	1		9
		4	2	6	7	8		5
		5	3		9	6		
6		9	5	1	4	2		
5		6	4					
8		2	9				5	
	4			5			3	

težji

	2		4		3			
	8			9				
	1	5				9		
	3		5			2		
	7		2	4	9		8	
		4			1		7	
		3				8	5	
				5			9	
			3		7		4	

srednji

		4	3	9		1		
					1	4	6	3
2								9
		9				2	1	8
			2		4			
6	3	2				5		
9								1
7	2	5	8					
		1		6	2	8		

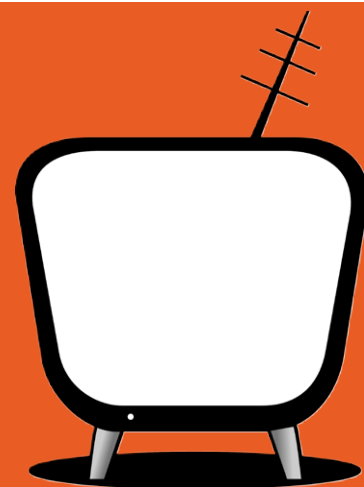
KOLOFON

Časopis Megafon izdaja AK NET, telekomunikacije, d.o.o.
Prešernova ulica 4a, 6310 Izola
ISSN 2820-5782
Tisk: Partner Graf d.o.o.
Gasilska cesta 3 Grosuplje
Naklada: 10.000
Glavni urednik:
Željko Urumović
Namestnika odg. urednika:
Pia Nikolič, Saša Komerički
Oblikovanje& naslovnica:
Nejc Bahor
Lektura: Eva Brajković
E-pošta: urednik@megafon.si

Želite postati del
ekipe Megafon TV
ali bi radi z nami le
delili dobre ideje?

Pišite nam na:

tv.megafon@megafon.si

SOLIDARNOST

megafon

MegafonSi

megafon_novice

Megafonnovice

m_novice